

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1000 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjazásuk szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Kisebbségek szava

Harmadizben ült össze Genfben Európa összes szervezett népkisebbségeinek nemzetközi kongresszusa. Már az első összejövetel arról tett tanúságot, hogy a kisebbségi kérdés, a kisebbségek közös ügye egy táborba tömörítette az összes kisebbségeket. Szolidaritásuknak a bajok érzésében és a lehető elhárításukat célzó munkában való összetartozásuknak már az első alkalommal nem is remélt imponálás kifejezést adtak. Azóta ez a szolidaritás, összetartozási érzés és a közös nagy célra való összeműködésnek akarása csak növekedett és annak a mostani kongresszus is bizonyára nagyszerű kifejezést fog adni.

Nem a kisebbségek fészkelődéseinek és tüntetési szándékának megnyilvánulásai ezek a kongresszusok. Ezt eddig megőrzött és a jövőben is bizonyára megőrzendő nyugodt, teljesen tárgyilagos, talán még tulságosan is tartózkodó tárgyalási modoruk teljesen bebizonyította. Hogy ennek ellenére ezek a kongresszusok itt-ott nem találkoztak mindig a kellő megértéssel, azon nem csodálkozhatunk. Hogy kisebbségek egyáltalán léteznek, ez lelic nem kellemes, — legtöbbször épen maguknak a kisebbségeknek nem az — de elvégre több mint harmincmillió ember megsemmisíthet bocsánatot, hogy létezik és engedelmet, hogy létezzék. Kisebbségi probléma bizonyosan akkor is lenne, ha kisebbségi kongresszusok nem volnának. Mert kisebbségek akkor is volnának. És az érdekelt államoknak akkor is törődniük kellene ennek a problémának megoldásával, mert ez épen úgy az ő problémájuk is.

Nagy feladatot végeznek, nagyon fontos missziót teljesítenek tehát ezek a kisebbségi kongresszusok, amelyeknek — épen az államok nyugodt fejlődése szempontjából — az a céljuk, hogy a hatalom birtokosainak megmutassák a helyes utat. Rámutassanak arra, hogy az országok nyugalmának érdekében elsőrendű fontosságú a lojálisan végrehajtott kisebbségvédelem, az, hogy élő valósággá váljanak az eddig csak papírosként szereplő kisebbségi szerződések.

A béke, a kultúra és civilizáció érdekében való vállvetett összeműködés minden igaz barátjának tehát csak örömmel és elismeréssel kell üdvözölnie Európa nemzeti kisebbségeinek ezuttal is imponálás képet nyújtó találkozását. Nem a békezavarásnak, hanem a béke szolgálatának célját kell látni azoknak munkájában, akik összejövetelükkel nemcsak annak adnak kifejezést, hogy a háboru utáni Európában sok-sokmillió ember él, akik soruknak javítását várják. Javítását pedig épen annak a nemcsak nemzetközi normává avatott, hanem az új világrend egyik legelső erkölcsi törvényévé tett elvnek valósággá válásától várják, amely norma és elv azt mondja, hogy a nemzeti kisebbségeknek szabad életét és fejlődését épen úgy nem szabad megakadályozni, mint ahogyan ezt a nemzetközi rend a vallásos meggyőződésekre nézve világerkölcsei elvként már régebben kimondotta.

Véres forradalom tört ki Párisban.

Az olasz anarchisták kivégzésének hírére az egész világon fellángoltak a tüntetések. — A genfi rombolás részletei. — Barrikádharok Páris uccáin. — Véres uccai harcok, tömegtüntetések, bombamerényletek. — Felgyújtottak egy amerikai püspöki palotát. Elhamvasztják a kivégzett anarchista holttesteit.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Sacco és Vanzetti kivégzésével — mint az előrelátható is volt — ismét fellángoltak az egész világon a tüntetések, merényletek és rombolások. Newyorkban, Bostonban, Genfben, de főleg Párisban és Londonban eldőrdültek a fegyverek és ismét embervér folyt a kivégzett anarchista miatt. A kivégzéstől megvadult tömegek mindenütt elvakultan romboltak, a francia főváros uccáin barrikádok épültek és valahogyan megfélekedt a tömeg arról, hogy ezzel az eszeveszett

rombolással voltaképpen ártatlanokon áll bosszút és nem bizonyítja be a világ polgárságának a kivégzettek ártatlanságát. A tömeg azonban sohasem gondolkozott, hanem mindig vakon követte ama néhány lelkiismeretlen agitátor szavát, akik mindig sötétben bujkáló céljakra tudták felhasználni a féktelen tömegszeszvedélyt. Sacco és Vanzetti kivégzését közvetlenül követő, egész forradalomra fajuló eseményekről távirati tudósításunk az alábbiakban számol be:

A genfi véres tüntetések részletei.

A genfi jelentések most ismertetik a tegnapi nagyarányú tüntetés részleteit. Este kilenc órakor kezdtek gyülekezni a tömegek s csakhamar kiadták a jelszót: — Le az amerikaiakkal. A tüntetők először a különböző amerikai irodák épületel elé vonultak, betörték az ablakokat és szétrombolták az irodák felszerelését. Oly váratlanul jött a tüntetés, hogy a genfi rendőrség az első pillanatokban tehetetlenül állott a tömeggel szemben. A tüntetők ezután a szállodákban lakó amerikaiakat akarták megtámadni. Az első összejövetés a rendőrcsapatok és a tömeg között a főpostánál volt. Amikor be akartak hatolni a főposta épületébe, a rendőrök sortűzet adtak le a tömegre. A sortűznek egy halott és 25 sebesült áldozata volt. Egy másik csoport a népszövetségi verandát támadta meg, ahol a népszövetségi tanács szokta üléseit tartani. Itt bevették a veranda összes ablakait és a rendőrség csak nehezen tudta megakadályozni, hogy a tömeg a titkárság helyiségeibe ne hatoltjon. Súlyos összecsapásra került a sor a Hotel des Bergues-nél, ahol a tömeg bevete a szálloda összes ablakait. A tüntetést csak reggelre sikerült megszüntetni. Ma hajnalra aztán szomorú képet mutatott a Népszövetségi palota, amely előtt ablaktáblák és üvegszilánkok tömege hevert. A palota vezetőségének utasítására rögtön hajnalban megkezdtek a javítási munkálatokat, mivel a teremre a közlekedési konferenciának szüksége volt. Dél előtt 11 órára végre annyira megjavíthatták a termet, hogy megtartották a konferenciát. Az éjszakai összejövetésnek halálos áldozata Charles Schafer 52 éves magántisztviselő volt, aki véletlenül keveredett be a tömegbe és egy eltévedt golyó ölte meg. A rendőrség ma délben kiadott hivatalos jelentése szerint a súlyos sebesültek száma 30. A rendőrség 20 tüntetőt letartóztatott, akiknek nagyrésze olasz. A tömeg az éjszaka folyamán az amerikai konzulátus épületébe is be akart hatolni, azonban a rendőrség vízfecskendőkkel zavarta el a tüntetőket. A zavargások okozta kár meghaladja a 100.000 frankot, amit az állam fizet meg.

Tiltakozik a svájci szövetségi tanács.

Ma délelőtt azután a svájci szövetségi tanács rendkívüli ülést tartott, amelyen a következő kommunikét adta ki: A szövetségi tanács felháborodással veszi tudomásul azokat

az eseményeket, amelyek tegnap Genfben lejátszódtak. A tanács haladéktalanul érintkezésbe lép a genfi népszövetségi főtítkársággal, hogy megbeszélje a közrend fenntartására szükséges intézkedéseket. A tanács egyuttal utasította Dimcher minisztert, hogy a Népszövetség főtítkárságát legmélyebb sajnálkozásával fejezze ki a tegnapi genfi események felett és biztosítsa, hogy a népszövetségi tanács hathatós védelmére a kormány mindent meg fog tenni.

Véres barrikádharok dúlnak Párisban.

Sokkal súlyosabb események történtek azonban Párisban. A párisi jelentések véres barrikádharokról számolnak be. Tegnap délután már megkezdődtek Párisban a tüntetések, amelyek egész éjszaka tartottak. A munkások, főként a kommunisták, nagyobb csoportokban a város belsejébe vonultak, ahol nagyszabású zavargásokat rendeztek. Több kávéházat megostromoltak és berendezésüket tönkretették, egész csomó üzletet összetörttek. Másutt a csöcselők kifosztotta az üzleteket. Sok helyen közelharokra került a sor a rendőrök és tüntetők között, akik revolverekkel és törökkel voltak felszerelve. A tömeg megostromolta a Moulin Rouge épületét és teljesen szétrombolta a mulatót. Megállították az autobuszokat, felfordították őket és barrikádokat csináltak belőlük. A boulevardokra vezető uccákat mindenütt a rendőrség és katonaság tartotta megszállva és a város uccáin hemzsegték az acélsisakos katonák. Egyes uccák valóságos csatatérhez hasonlítanak. A zavargások központja az Opera volt, ahol 20 ezer főnyi tömeg tüntetett. A megsebesült rendőrök száma — az eddigiek szerint — meghaladja a 80-at, míg a letartóztatottak száma 500-ra tehető. A munkástömegek éjjel 11 órakor megszállták az amerikai követséghez vezető uccákat és az Arc de Triomphe környékét. Több helyen itt is barrikádokat emeltek. Egyes ablakokból revolverekkel löttek az uccára a rendőrségre, amely erősen harcol a fékevesztett tömeggel. Tizenkét órakor újabb összejövetés történt a Champs Elyséen levő egyik kávéház vendégei és a rendőrök között. Az összejövetés során a rendőrök és a tüntetők revolvereiket használták. Itt is több sebesülés történt. Közvetlenül ezután a Porte St. Michelen a tömeg késckkel és botokkal

meztámadta a rendőrséget. Végül levasrendőrök verték széjjel a tömeget. A mentők egész éjjel szállították a harcok áldozatait a kórházakba.

Valóságos forradalom dúl Párisban.

Az esti párisi jelentések a nagyarányú uccal harcok újabb részleteit ismertetik. A tüntetők felszedett kövekkel, vasrácsok kitért rudjaival, botokkal, késekkel és revolverekkel rohanták meg a rendőröket. A tömeg fákat döntött ki helyükből, autókat fordított fel, épületeket rombolt össze és sorban fosztotta ki az üzleteket. A tüntetések teljesen forradalmi jellegűek voltak. A tüntetők száma meghaladta a 120.000-et, amivel szemben néhány gyalogos század, a gárdacsapat és rendőrség állt a rendfenntartók rendelkezésére. Ez azonban kevésnek bizonyult. Hasztalan próbálták a gárdisták megrohmozni és bevenni a város kelles közepén felállított barrikádokat, a tüntetők visszaverték őket. Az uccai harcok főképpen a Montmartren, a Champs Elyseén dultak. A tömeg a Hotin-féle óriási élelmiszerházat, a Moulin Rouge előcsarnokát, a Hotel Carlton előcsarnokát és számtalan kávéházat teljesen összerombolt. Az eddigi jelentések szerint több, mint száz rendőr sebesült meg. Sarraut belügyminiszter nyilatkozott a sajtónak a zavargásokra vonatkozólag és kijelentette, hogy a zavargások tervszerű kommunista propaganda művel. A tüntetők még a Névtelen Katona sírját is lekopták és elégették az amerikai zászlót.

Forradalomra uszították Páris népét.

A Sacco—Vanzetti-bizottság a következő felhívást bocsátotta ki Párisban: — Páris népe! Vége Sacco és Vanzetti meghaltak, mert jobb emberiségről álmodoztak. Ma este kifejezésre kell juttatnod elkeseredésedet. Ne feledkezzél meg szent kötelességedről, hogy a két mártír halála után is támogatnod kell. A viszontlátásra ma este az amerikai nagykövetség előtt. — A szocialistapárt a következő felhívást tette közzé: — A bünt elkövették. Páris népe, kelj fel és tüntess nyugodtan, ahogyan az szabad néphez illik, amely uralkodni tud magán. — A tüntetések azonban nem zaj-

lottak le oly nyugodtan, mint ahogyan azt a rendezők gondolták. A részletes montpellier-i jelentések szerint a városban két bomba robbant. Az egyiket az ottani rendőrfőnök kapujába dobták. Az inspektor rendőrtisztviselő megsebesült. A másik a hajnali órákban követ-

Véres tüntetések dúltak világszerte.

A newyorki jelentések szerint a kivégzések után is tüntetések voltak, azonban emberáldozat nélkül. A kivégzés idején hat század katonaság, két gépfegyverosztag és több municióval megrakott kocsik vonult fel az uccákon, azonban nem volt szükség rendszabályokra, mert a tömeg csak zajongott, de nem rombolt. A bostoni jelentések szerint a letartóztatott tüntetők között van Edna Saina ismert amerikai költő is. Több letartóztatottat az elmegyógyintézetbe szállítottak, hogy ott megvizsgálják elméleti állapotukat. A londoni jelentések szerint tegnap este 25.000 ember tartott a Hyde-parkban tüntető gyűlést. A rendőrökkel történt összeütközések során 40 ember sebesült meg. A tömeg az amerikai követség felé tartott, azonban a lovasrendőröknek sikerült megakadályozniuk, hogy a tüntetők odajussanak. Két ízben rohmozták meg a rendőrök a tömeget. A manchesteri jelentések szerint az anarchisták tegnap felrobbantották a Bradford Road-i gázművek két tartányát. A robbanásnál 18 ember sebesült meg. Lipszében is súlyos összetűzésre került a sor a tüntetők és a rendőrség között. Két tüntető meghalt, 8 súlyosan megsebesült. Johannsburgban pedig tegnap este Sacco és Vanzetti hívei elégették az amerikai lapokat, majd a városháza elé vonultak, követelve az amerikai áruk bojkottálását.

Elégítik a kivégzett anarchisták tetemét.

Későbbi jelentések újabb részleteket hoznak a tüntetésekről. A bostoni jelentések szerint a Sacco—Vanzetti-bizottság azt tervezi, hogy a kivégzettek halotti maszkot készítenek, amelyet nagy mennyiségben hoznak forgalomba. Sacco és Vanzetti holttestét különben szombaton égetik el Bostonban. Vanzetti hamvait, a kivégzett anarchista nővére viszi el, először Newyorkba és Londonba, majd Párison, Berlinen keresztül szállítja hazá Olaszországba. A kivégzés hatása alatt

kezett be, szintén a rendőrfőnökség mellett. Ez már több házat is súlyosan megrongált. A rendőrség eddig 200 tüntetőt tartóztatott le. Ugyanilyen nagyarányú tüntetések folytak Toulonban, Toulouseban és Rouenben.

Bostonban két újabb bombamerénylet történt, Chicagóban és Washingtonban pedig nagyarányú tüntetések folynak. Newyorkban a rendőrség páncélautókkal oszlatta fel a tömeget.

Gyújtogatás, bombamerénylet Amerikában.

A buenos-ayresi jelentések szerint a korábbi autógyárat felrobbantották. A varsói jelentések szerint itt is heves tüntetések folytak a kivégzés elleni tiltakozás jeléül. Főleg a szocialisták és kommunisták tüntettek viharosan. Moszkvai jelentések szerint az ottani tüntetésen több, mint 120.000 ember vett részt. Nagy gyűlést tartottak a tüntetők, akik hangsúlyozták, hogy Sacco és Vanzetti meggyilkolása nem maradhat megtorlatlanul. Délamerikában is heves tüntetések voltak. Buenos-Ayresben bevették az épületek ablakait és megállították a kocsikat az uccákon. Ancud chilei városban az anarchisták felgyújtották a püspöki palotát. A püspök és több pap súlyos égési sebeket szenvedett.

Titulescu

képviseli Romániát Genfben.

A külügyminiszter érdekes nyilatkozata.

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójának távirata.) A Rador genfi tudósítója megmutatta Titulescu külügyminiszternek a romániai lapok közleményeit, amelyek szerint Bratianu Vintila és a külügyminiszter kölcsönt keresnek külföldön. Titulescu kijelentette, hogy a közlemények minden komoly alap nélkülölnek. A külügyminiszter nem keres külföldi kölcsönt és a pénzügyi dolgokba egyáltalán nem avatkozik bele. Azért jött Genfbe, hogy Romániát képviselje a Népszövetség előtt. Minden más kombináció valótlan.

T A R C A . NIAGARA HŐSE

Pósa Lajos emlékezetére.

Irtá: NIKOLITS DÖME.

„Emlékezzünk régiekről“.

Amerika minden jelentékenyebb város hírlapjaiban ez év május havában egy feltűnő közlemény jelent meg, mely tudtára adta az olvasó közönségnek, hogy Franciaország leg-hiresebb uszóbajnoka, Marcel Adrien, ez évi június 15-én, a Niagara-zuhatagnak legveszélyesebb pontjába veti magát és onnan fogja bemutatni uszási művészetét. Érdekessé tette e közleményt még az is, hogy egy amerikai konzorcium a vállalkozó uszóbajnokot kétszáz ezer dollárral fogja jutalmazni, ha életben marad merész vállalkozásának végbevitele után. Ha pedig a hullámsírban találja halálát, úgy családja százezer dollárt kap, amelynek átvételére a bajnok barátját és kísérelőjét jogosították fel. E szenzációs közlemény a sportegyesületek minden nemét, sőt a közönség nagyrészt annyira felhírgatta, hogy nem kimélve költséget, fáradságot, a Niagara-zuhathoz rándult. Az amerikai milliárdosok saját, kényelemmel berendezett autójukon, a közönség nagyobb része a konzorcium által megrendelt külön vonatokon és különböző gyáraktól bérelt autókön vonult a tett színhelyére.

Elragadó látvány tárult a kirándulók felvonulása alkalmából az ember szeméi elé. A különféle egyesületek daliás tagjainak színes öltözete, az autójukon lobogó egyleti zászlók, a csábító szépségű női nemnek különleges és változatos divatu ruházata tetőfokra emelte e látvány szépségét. A helyszínre érkezett sokaságnak egyrésze a bajnok megérkezéig és szereplésének megkezdéséig élénk eszmecserét folytatott a mutatvány kedvező vagy kedvezőtlen kimenetele felett. Különösen a bajnok honfitársai kívánták a vállalat sikerteljes ki-

menetelét, hogy ezáltal az aviatika hősenek, Lindberghnek dicsősége elhomályosuljon. A sokaság másik része a szép nemet vette ostrom alá és nem egy fiatal leányzó hosszabb ideig feledé tekintetét a sportkosztümbe öltözött, erős mellkassal és duzzadt karokkal ellátott legényeken.

A közönség fásultabb kedélyű eleme csodálattal szemlélte a Niagara-zuhatag víztömegének tombolását és ennek láttánál örültségnek tartotta a bajnok merész vállalatát. E szemlélés közben feltűnt nekik a zuhatag partjának közvetlen közelében egy 4 méter terület elfoglaló, faoszlopokon fekvő bedeszkázott barak, melybe egy elzárt ajtó vezetett. A zuhatag felé eső részén is volt egy szűkebb nyitott bejárat, melyből egy 4 méter hosszú erős vászonnal bevont deszka nyult be a zuhatagba. Ez volt a bajnok ugró-deszkája. A barak tetijén egy kis harang lógott, melynek az volt a feladata, hogy első megszólalásával a bajnok megérkezését, a másodiknál a vállalat kivitelének megkezdését jelezze, ami délután 3 órára volt kitűzve.

Rövid idő lefolyása után megszólalt először a barak csengője, amire csakhamar két autó állott meg a barak előtt. Az autó belsejében a nap hőse és kísérelője ült, akik leszállás után felnyitották a barakot s ott elhelyezkedve, az ajtót bezárták. A másik autóból a konzorcium négy tagja szállott ki és a barak körül helyezkedett el. Pár percnél időzés után, második csengetésre, könnyű selyem uszruhában, kezében kis francia zászlóval, egy 30 év körüli, gyönyörű, barna arcú, edzett testalkatu fiatalember jelent meg az ugró-deszka végén. Ennek láttára a zuhatag jobb és balpartján levő közönség hipp-hipp hurrá kiáltással üdvözölte a bajnokot, aki az üdvözlés vizszonásául kezében levő zászlóját mélyen meghajtotta. A közönség lelkes üdvözlésének lecsillapulása után a bajnok pár szóval üdvözölte a nagy számban megjelent közönséget és kijelenté, hogy az ugráshoz nagyobb lendülés-

re lévén szüksége, erre a barak belsejéből fog indulni. A közönség hatalmas hipp-hipp hurrá felkiáltással vette tudomásul a bajnok kijelentését, aki a barakba vonult vissza, de onnan pár pillanat múlva zászlóját kezében magasan felemelve, nagy iramodással szaladt végig az ugró-deszkán és ennek végén zászlóját, mint egy utolsó üdvözlésként meghajtva, a hullámokba vetette magát, melynek millió cseppjei a nap fényétől megvilágítva, ezer színben játszó ékkövekként estek vissza azon helyre, ahol a bajnokunk elmerült.

A bajnok vízbeugrásának pillanatában leírhatatlan izgalom állott be a közönség körében. Egyrésztől fülsiketítő hipp-hipp hurrázás, másrésztől ijesztő sikoly, ordítás volt hallható. A gyengébb idegzetű nőket rosszullet, ájulási érzet környékezte. Pár percnél idő lefolyása után halotti csend következett. A különféle érzületek közt levő közönség szívszorulva leste a bajnok alakjának a hullámok közötti felmerülését. De ez késett. Erre kapta magát a közönség nagy része és megindult a zuhatag partjának mentében, ama reménytől vezérelve, hogy talán uszás közben fog a bajnok alakjával találkozni. Sajnos, ez is meddő vágy maradt. A bajnok ott lelte sírját a zuhatag hullámai között. A lehangoltan távozó közönség egyik német tagja Schiller „Der Taucher“ című költeményének következő sorait mormogta magában:

Es kommen, es kommen die Wässer, all,
Sie rauschen herauf, sie rauschen nieder,
Den Jungling bringt keines Wieder.

II.

Külföldi hosszabb idejű utazásom közben pár hét előtt a magyar nemzet tragikus sor-sát jelentékenyen előmozdító franciák fővárosában tartottam két napi sziesztát. A reggeli órák egyikén a Boulevard de Magenta egyik kávéházának uccai erkélyén helyezkedtem el. A jelentkező pincértől egy pohár hűsítőt és egy Magyarországon megjelenő lapot kér-

Harci riadót fuj a nemzeti-parasztpárt.

Véglegesen meghiusultak a liberális párttal folytatott tárgyalások. — Bratianu miniszterelnök fia lesz a liberálisok jövődó vezére. — A Goldis-frakció a liberális párt felé orientálódik.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A bucuresti-i lapok élénken kommentálják azt a kétségtelesen nagy politikai szenzációt, hogy immáron véglegesen meghiusult a liberálisok és a nemzeti-parasztpárt közötti megegyezésnek még a reménye is. A Cuvantul például így kommentálja ezt a jelentős eseményt: Amint előrelátható volt: a kormány és a nemzeti-parasztpárt vezetői közötti tárgyalások nem vezettek eredményre, elsősorban is azért, mert Bratianu Ionel, a liberálisok vezére nem óhajtottá őszintén egy pillanatig sem ezt a megegyezést. A miniszterelnök elég erősnek érzi magát ahhoz, hogy egyedül kormányozzon és sokáig kormányozzon (kormánytagok 8 évről beszélnek) és természetesen nem fogadta el Maniu Gyulának a megegyezés conditio sine qua non-jaképpen felállított feltételét: a „csalás” parlamentjének feloszlását. Ugyanezért a bucuresti-i lapok jelentik, hogy Virgil Madgearu, a nemzeti-parasztpárt főtitkára körlevéllel intézett a párt vidéki szervezeteihez, melyben nyíltan felszólítja őket a liberálisok elleni küzdelemre. A körlevél többek között a következőket hangoztatja:

A nemzeti-parasztpárt sürgött az ellenzéki front megalakítását.

A kegyetlen választások után, amelyekben pártunkat törvényen kívül helyezték, a liberálisokkal szemben csakis az intranzigens ellenzék álláspontjára helyezkedhettünk. Közöttünk és a liberálisok között bármilyen tranzakció ki van zárva. Ezt a magatartásunkat kifejezésre juttattuk a mandátumok igazolása körüli vita során is és ha ezt nem is tettük olyan erélyesen, mint azt a közvélemény várta, ez kizárólag az időközben lejáratott rendkívüli eseményeknek tulajdonítható.

A közvéleménnyel szembeni kötelezett-

ségünknek teszünk eleget, midőn ezt a harcot tovább visszük, határozottan és energikusan, az intranzigens ellenzékiségnek ugyanazzal a lendületével a liberális párttal szemben. Kérjük tehát Önöket, hogy a választásoktól számitott törvényes négy hónapon belül indítsák meg az eljárást a választási visszaélők ellen és közöljék velünk a beindított perek listáját. Kérjük továbbá, hogy szervezzék meg a mezőgazdasági kamarák választása körüli küzdelemet. Abban az esetben azonban, ha a politikai érdekek kizárásával olyan lista hozható létre, amelyek összeállításánál a professzionális szempontok érvényesülnek, dolgozniok kell a lista sikere érdekében. Ellenkező esetben harcolni kell, liberálisellenes elemekkel kötött kartellekben. A körlevél elrendeli végül a megyei pártszervezetek összehívását.

A miniszterelnök fiát szemelték ki a liberális párt jövődó vezérének.

A „Cuvantul” jelentése szerint a jasi-i liberális pártszervezet elnöki tisztébe. — amely Marzescu igazságügyminiszter halálával üresedett meg — minden valószínűség szerint George Bratianu, Bratianu Ionel fiát fogják megválasztani. George Bratianu nevén kivül kvalitásai is hivatottá teszik e fontos méltóság betöltésére és mint a „Cuvantul” értesül, a kulisszák mögött azon dolgoznak, hogy George Bratianu számára a liberális párt elnöki székéhez vezető utat egyengessék, Vintila és Ducea belügyminiszter megkerülésével. Ilymódon egyenes ágon a harmadik Bratianu leszármazott venné át a liberális párt irányítását — régensség nélkül. Ugyancsak a Cuvantul írja azt a nagy feltűnést keltő hírt, hogy a néppárt Goldis-csoportja, amely ismeretesen, tavaly szakadt le a nemzeti-parasztpárttól, a liberálisokkal tárgyalásokat kezdett abban az irányban, hogy a csoport tagjai testületileg

belépne a liberális pártba. A jelentés szerint eddig a bánáti, bihari, kolozsvári és neszódi csoportok csatlakoztak az akcióhoz. A hirdetést mindenestre fenntartással közöljük, mert hiszen ismeretes, hogy épen Goldis volt az, aki az Averescu-kormány bukása után nyíltan hangoztatta a nemzeti-parasztpárthoz való közeledés szükségességét.

Kivándorlók kálváriája.

Uj órlási kivándorlási botrány történt, amelynek áldozatai ezuttal szlovenszkói magyarok és színhelye Ecuador délamerikai köztársaság.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Ecuador délamerikai köztársaság kormánya értesítést küldött bécsi konzulátusához, hogy az utóbbi hónapokban csempészúton egy csomó szlovenszkói magyar jutott be Ecuadorba, annak ellenére, hogy az ottani munkaviszonyok következtében az ecuadori kormány a bevándorlást már régebben megtiltotta.

Rosenstock mérnök, Ecuador bécsi főkonzulátusa utánajárt az ügynek és megállapította, hogy egy bécsi társaság Szlovenszkóban, az ottani magyarok között nagy propagandát csinált az Ecuadorba való kivándorlásnak és az áldozatokat Magyarországon és Jugoszlávián keresztül szállítva, egy adriai kikötőben hajózta be. A bécsi kivándorlási ügynökök mintegy 80 családnak szereztek ugynevezett látogatási vizumot, amellyel ezek beutottak Ecuadorba, azonban nem telepedhettek le, hanem a vizum lejártával kötelesek az országot elhagyni. Így ezekre a becsapott szlovenszkói magyarokra a legnagyobb nyomor vár. A főkonzul feljelentésére a bécsi rendőrség is megindította a nyomozást és elfogatási parancsot adott ki a kivándorlási ügynökök ellen, akik tulnyomó részben osztrák állampolgárok.

Az új kivándorlási botrányval kapcsolatban, amelynek áldozatai sajnálatra méltó módon ismét magyarok, Ecuador bécsi konzulátusa nyomatékosan utal arra, hogy Ecuadorban bevándorlási tilalom áll fenn és senki se döljön be a szélhámos ügynököknek.

tem. E kijelentésem közben a szomszéd asztalnál egyedül ülő uri egyén hozzám jött és felajánlott egy Budapestben megjelenő lapot. E közben mereven néztünk egymásra. Csakhamar régi barátoknak ismertük fel egymást. E régi barátság a Pósa-asztalnál szövődött. E közös felfedezés után ismét letelepedtünk helyünkre és vége-hossza nem volt a régi, jó idők felelevenítésének, melyeket a magyar író- és művészgárda körében, a Pósa-asztalnál töltöttünk. Ezután a háboru alatti sorsunkról folyt a szóbeszéd.

— Én — mondá barátom — a háboru kitörése előtt, mint gépész-mérnök e téren ismereteim gyarapítása céljából, sok vándorlás után Párisban, egy mechanikai gyárban nyertem alkalmazást. Rövid időn belül tisztességes állásba kerültem és szakismeretem folytán a gyár igazgatója annyira megkedvelt, hogy benső baráti viszony fejlődött közöttünk, melynek következménye az lett, hogy ma egyik bájos nővérét hitvesemnek nevezhetem. E családi összeköttetésnek köszönhettem, hogy a háboru tartama alatt ki nem utasítottak. De azért végleg itt maradni nem akarok. Napról-napra élénkebb bennem a honvágy, ezért gyermekeimet magyar szellemben neveltem. Kis asztalkájukon van Pósa bácsi „Én újságom”-nak az a része, melyet be tudtam szerezni. Ebből tanulják a magyar szót, ebből szívják keblükbe a magyar érzést. Én áhitattal hallgattam a külföldi magyart, azután kérdésére elmondám, hogy a gyermekbarát és költő özvegye súlyos anyagi viszonyok között van. Csaknem könnyező szemekkel vette tudomásul e kijelentésem, ezután hirtelen felkelve, így szólt: A magyar irodalom azon alakjának özvegye, akinek férje több nemze-

dék szívébe ültette a magyar érzést, a hazaszeretet érzelmét, súlyos anyagi viszonyok között nem maradhat. Ezen segíteni kell. Én egy eszmével vetem meg ehhez az alapkövet.

Erre egy borítékba helyezett iratsomagot adott át: Ez iratsomban van leírva a Niagara uszóbajnokának eseménye. Adja át ezt Herczeg Ferenc barátomnak, a magyar irodalom koszorus írójának. Kérje fel őt, hogy egy hivatott íróval dolgoztassa fel tárca alakjában ez iratsomag anyagát és közöltesse ezt a főváros és vidéki összes lapjaival, Pósa Lajos nevenapján, mely napon egykor a főváros író- és művészgárdája oly kedélyes estétet töltött el asztalánál. Az írói díjat bocsássák özvegy Pósa Lajosné rendelkezésére. Egy magyar író özvegye nem kérhet a nagyközönségtől könyöradományt, de a kartársak tollával szerzett összeget önértetének megalázása nélkül elfogadhatja.

De egészítse Ön ki a Niagara hősnének esetét a következőkkel:

A Niagara hőse nem pusztult el a hullámokban. Vigan éli világát az amerikai konzorcium dolláraiból. Helyette az általan készített gépmember alussa örök álmát a hullámok között. E gépezet az én találmányom, mely olyképp van szerkesztve, hogy annak részeivel az emberi test minden tagját olyképp lehet mozgásba hozni, amint a körülmények kívánják. E gépszerkezethez szükséges emberi alakot celulose anyagból én készítettem és ehhez modelul gyárunk egyik csinos és megbízható tagját alkalmaztam, aki a Niagara hőseként, Marcel Adrien néven szerepelt, de valóban Magnin Adriennek hívják.

A celulose anyagból imitált emberi testre-

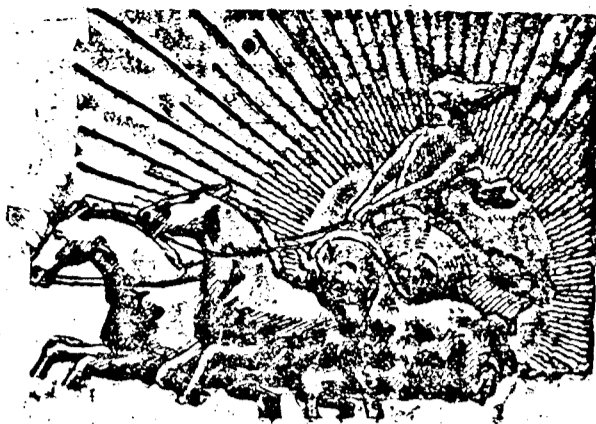
szekeket a modelnek megfelelőleg gyárunk egyik ügyes emberével festettem be. Ugy, hogyha e két alakot egymás mellé állítottuk, hamarosan nem lehetett megkülönböztetni, hogy melyik a valódi és melyik a gépember. E találmányomat vette meg és alkalmazta a Niagara hősnének amerikai konzorcium. Az én feladatam volt a Niagara hősnének produkciója alkalmával gépemmel dirigálni. Ennek fogantatása végett magammal kivittem modelmet, Magnin Adrient is és együtt helyezkedtem el vele a barakban. Itt Adrien hirtelen levetette utruháját és a rajta levő uszórúhával, mely a gépemberre festettel hasonló volt, kilépett az uszódesszkára. Mialatt Adrien a közönségnek bemutatkozott és beszédet tartott, én a barak egyik padolatának széles deszkáját felemeltem és a pincében készenlétben álló gépmembert felhuztam. Midőn a nagy lendülettel teendő ugrás ürügye alatt Adrien visszajött és a barak egyik oldalába huzódott, én a gépmembert az ugró-deszka irányában utnak eresztettem, ez alatt pedig Adrien a barakban levő súlyestőn a pincébe ereszkedett. Mindez oly szívfényvesztő gyorsasággal történt, hogy a közönség tényleg azon hiszemben volt, hogy az uszóbajnok kísérlete balul ütött ki és cneek tudatában, lehangoztan távozott a gyász esemény színhelyéről. A késő esti órákban jöttünk ki a barakból és siettünk autónkon szállodánkba. Ott összecsomagoltuk málnánkat és a legközelebbi vonattal menekültünk Amerika földjéről, félve attól, hogy a Niagara-eseménynél jelenvolt közönség rájön a turpiságunkra és meg fog bennünket lincselni. Lincseljék meg az amerikai konzorciumot. Az ő eszméjük volt, hogy találmányomat ily módon értékesítették.

Várkonyi Mihály és
Raymond Griffith
legszebb filmje a:

Férjcsere
vigjáték.

Ma, a Marosparti mozgószínházban

Az előadások
fél 9 és 10 órákor kezdődnek.

A ragyogó nap

mindent elárasztó sugara az élet kufforrásal. De nemesak élet és áldás fakad a napsugár-ból, hanem előbujnak tőle a szép női arcon a

szeplők,

a nyár a félelmetes kísérő is, melyek a legrosszabb arcot is eléktelelthetik. A hölgyek rettegve gondolnak erre, de hamar megvizsgálódnak, ha néhány hétig gondosan ápolják bőrüket a valódi

DIANA-krémmel

DIANA-puderrel

Ezek az elsőrangú megbízható készítmények csakhamar eltüntetik az arcból tisztátlan-ságait: a szeplőket málfoltokat, pattanás-okat, mitesszereket és ragyogó fehér, tisztá arcot és kezeket biztosítanak.

Mindenütt kaphatók! 8114

Egységesítik az igazságszolgáltatást.

Az igazságügyminiszter nyilatkozik a bíraskodás reformjáról.

(Az Aradi Közlöny bucupesti-itu, dósítójának távirata.) Stelian Popescu igazságügyi miniszter tegnap fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt az alábbi nyilatkozatot tette:

— A kormányt most is, mint eddig, áthatja az az óhaj, hogy a bíraskodást és törvénykezést minél gyorsabban egységesítse. Senki sem kételkedhet abban, hogy a bíraskodás egységesítésére szükség van. A négy tartományban lenállott különböző rendszerek nagyon megnehezítették a bíraskodást. Legjobb lett volna, ha mindjárt az elején kiterjesztik az okiráltságbeli törvényeket az egész országra. Ennek a lehetőségét tanulmányozza most egy bizottság, amelynek tagjai bírák és ügyvédek a különböző tartományokból.

Az új törvénynek előkészítése is szerényen folyik. A büntető törvénykönyvet és a perrendtartást a törvényelőkészítő bizottság már nagyjában elkészítette, úgy hogy azok novemberben a parlament elé kerülnek. A büntetőtörvénykönyvvel kapcsolatban szükség van a kereskedelmi és gazdasági törvények egységesítésére is. Az okiráltságban érvényben levő kereskedelmi törvény nagyon jó és modern és így legjobb lesz, ha annak érvényét az egész országra kiterjesztik. Ezen a törvényen csak kisebb módosítást eszközölünk, amely a törvény alapelveit nem érinti.

A polgári bíraskodás törvényeit is egységes alapra hozzuk. Ez a munka azonban már rézebben megy. Capatina államügyész kapott megbízást arra, hogy a kérdést alaposan tanulmányozza és tegyen részletes előterjesztést. Amíg az új törvény elkészül, valószínűleg a régi királtság polgári törvényeit terjesztik ki az egész országra. Ez nem fog nagy nehézségekbe ütközni, mert a törvények törzset már mindenütt alkalmazták az országban.

Szendrey megpályázta a timisoarai színházat.

Közös színtársulatot tervez a szomszédos két városban. Szendrey nyilatkozata művészi terveiről.

(Arad, augusztus 24.) Szendrey Mihály, amint koncessziót kapott, kijelentette az Aradi Közlöny munkatársai előtt, hogy nemcsak az aradi színházra, hanem a timisoaraira is aspirál, mert a múlt igazolta, egyetlen nagyobb kerület sem bír el egész szezonnra elsőrendű társulatot és így művészi érdekek, hogy minden társulat olyan mellékállomást kapjon, amellyel együttesen biztosítani lehessen egy elsőrendű társulat egész évi akadálymentes működését. Ezt Szendrey csak úgy vélte megoldani, ha Arad—Timisoara közös színtársulatot szervez, amely egész éven át kitűnő erők révén szolgálja a magyar kultúrát. Tegnap délelőtt Szendrey Mihály átutazott Timisoarára és benyújtotta pályázatát a timisoarai színházra s pályázatában részleteen ki is fejtette, hogy mely okok s célok készítették erre a lépésre, amellyel egyébként egyszeriben Timisoara városa és közönsége is biztosítottak látja színházának sorsát, hiszen Szendrey Mihálynak művészi multia egymagában is garanciát nyújt arra, hogy végre nyugodt színházi szezont lesz ebben az esztendőben Timisoarának annyi sok színházi zavar után. Ma visszaérkezett Szendrey Mihály színgazgató, aki a közös társulat megszervezéséről és annak szükségességéről a következőket mondta el munkatársunknak:

— Már elmondtam, hogy nem a magam, hanem a közös társulat létrejöttéből eredő magas művészi szempontok készítették arra, hogy a timisoarai színházat is megpályazzam, amelyet emellett rajtam kívül Fehér Imre és Galetta Fe-

renc koncesszió nélküli igazgatójelölt is megpályázott. Arról is beszéltem, hogy mik az okok, amelyek nem engedhetik meg, hogy csak Aradon működtessem társulatomat, mert bármily hathatós is az aradi közönség támogatása, megfelelő mellékállomás nélkül, elsőrendű társulatot egész szezonn át fenn tartani nem lehet és előállhat az az eset, hogy külön tétire drágább és jobb és külön nyárra olcsóbb, de természetesen alacsonyabb művészi színvonalon álló társulatot kell szervezni. Ez azonban jobb és művészi szempontokból kielégítőbb megoldásnak tartanám azt, ha Arad és Timisoara összefognának és együttesen tartanák el egész esztendőre elsőrendű erőkből álló társulatot, amely egyáltalában nem érezné meg azt, hogy most már tíz napot játszik egy hónapban román társulat a színházban. Hiszem, hogy ezzel a megoldással a két város színházi ügyei végre rendeződnek, sőt arra is gondot fordíthatnánk, hogy a két város művészi igényeit román részről a clujai nemzeti színház és opera látná el és nem ahoz tartózkodókat, mint jelenleg. Ha Timisoara magáé teszi tervemet a két város vezetését közös tárgyalásra szeretném összehozni, amelyen a közös színtársulat részletes megbeszélés alá kerülne, ahol csak a színtársulat kultúra lebegne szem előtt. Most Timisoarán a sor, hogy az eddigi zilált színházi viszonyai rendezettek legyenek és hogy valóban pártolja is a komoly művésztire való törekvéseket.

Olasz hercegi ivadék tűzhalála Aradon.

Ludig Lajosné borzalmas tragédiája. — Az egykori aradmegyei főorvos matrónakort elört özvegyének megrendítő szerencsétlensége. — A pánik perceiben elrabolták az agg uriaszonyt vagyonát.

(Arad, augusztus 24.) Ma hajnali háromnegyed négy óraker az aradi közkörház egyik szobájába világharagolása közben leszállt a Rém és leartott egy lelket. Elvitte. Meghalt özv. dr. Ludig Lajosné. Életének 82. évében. Szörnyű halállal. A tűz martaléka lett. Élettragédiák végtelen sorjában egy fejezet özv. dr. Ludig Lajosné halála. Az egykori aradmegyei főorvos felesége. Akinek anyai részről olasz hercegi a rokonsága. És most a hercegi sarj megszenesedett testtel nyugszik a halottaskamrában. Az élet furesaságának apály-dagály játéka ez is. Az előzmények év-tizedek emlékeit polygatják. A múlt század közepe táján a fény és pompa birodalma sem ment a veszélytől a herceg Blandini-családnál Olaszországban. Politikai villongások, harok, menekülés... És fut a hercegi család Magyarországra. Lassan feledésnek adva a baldachinos ágy, a fényes pompa, a tradícióktól duzzadó butorok. Szerény elpolgáricosodás. Egy nemesi család, kilenc águ koronával a hitlevelen, ám nem sok csengő érczel a zsebben, asszimilálódik. Nem vetendő meg az egyszerű becsületes munkáskéz — cimér nélkül, S Albina Blandina hercegné asszony menyegzőt új Latinák vasgyárossal. A hercegi após és anyós elhal és Latinák név rejtli a hercegi utódot. S az utódnak utódjait. Latinák Frederikát is köztük. A hercegné leánya dr. Ludig Lajosné lesz, a főorvos felesége és a sors forgandóságából Ludigék Aradra kerülnek. Meghal a férj, s a híres hercegi utód belatemetkezik a tanyai pusztaságba, egyedülletbe. Öregség. Gyengeség. Reuma. Beteg-ágy. Majd most elkövetkezik a tragédia: gyertya-láng makracossága, a tűz belekap a ruhába, az ágyba, a lángok körülölelik a matróna testét. Segítség, kinok, halál!... A hercegi ivadék borzalmas kinokkal teljes tragikus halála.

Az Aradi Közlöny mai száma foglalkozott özv. dr. Ludig Lajosné megdöbbentő tragédiájával, akinek a Ludig—Szilvassy-tanyán egy gyertya lángjától lángalobbant a ruházata és halálos égési sebeket szenvedett. Haldokolva szállították a közkörházba, hol ma hajnali háromnegyed négy óraker meghalt. Ma módunkban áll az elhunyt uriaszony tragédiájáról újabb részleteket is adni amelyek a következők:

Özv. dr. Ludig Lajosné tizennégy hónap óta súlyos reumában fekszik és állandóan az ágyhoz van kötve. Egy mindenes van szolgálatában. Tegnap délután 2 óraker özv. dr. Ludig Lajosné unokája: Andriska Lászlóné, Szilvassy Ilma kereste fel a Ludig-tanyát, azonban nem tudott nagyanyjához bemenni, mert a cseléd eltávozott hazáról és a lakást rázarta az idős uriaszonyra. Végre fél öt tájban hazatért a cselédleány s akkor Andriska Lászlóné bemehetett nagyanyjához, akinek ujságokat adott át és később távozott, de elment a cseléd is, aki újból rázarta asszonyára az ajtót. Az uriaszony a szürkületben már nem látott olvasni és ezért az éjjeli szekrényben levő gyertyát meggyújtotta, amely azonban a közelben levő ujságokba belekapott és pillanat alatt az ágynemű és az uriaszony ruházata is lángalobbant. A segélykiáltásra hiába siettek az ablakokhoz a közelbenlevők, a becsükkott ablakon és a bezárt ajtón át senki sem tudott behatolni, viszont a megrémült uriaszony teljesen tehetetlen volt a lángokkal szemben, amelyek egész baloldalát ugyszólván szenné égették. Amidőn nagysokára feltörték a lakás ajtaját, özv. dr. Ludig Lajosné eszméletlen állapotban feküdt és haldokolva szállították a közkörházba, ahol aztán ma hajnalban kiszívenvedett. Halála előkelő aradi családokat borított mélységes gyászba.

Özv. Ludig Lajosné tragédiájával kapcsolatban ma egyébként feljelentés érkezett az aradi államrendőrséghez, amelynek nyomán meglepő letartóztatások is várhatók. Özv. dr. Ludig Lajosné ugyanis jómódu uriaszony volt, aki pénzt több aradi takarékpénztárban helyezte el. Takarékkönyveit és néhány ezer lej készpénzt szobájában levő szekrényében tartotta. A könyvek és a pénz a tragédia után azonban eltűntek. A mentésre ugyanis többen születtek be a szobába és valószínűleg a viszonyokkal ismerős egyén fölhasználta a fejtelenséget s a betétkönyveket a készpénzzel együtt elemelte. A rablásról jelentést tettek az aradi államrendőrségnek, amely széleskörű nyomozást vezetett be a tettes kézrekerítésére. Minden remény meg is van arra nézve, hogy elfogják a tolvajt, mert a hozzátartozók névszerint ismerték azokat, akik a tragédia után a szobában tartózkodtak. Ez megkönnyíti a nyomozást és így rövid időn belül a rablás elkövetője az igazságszolgáltatás kezére kerül.

Megkezdődött

a nemzeti kisebbségek III. kongresszusa Genfben

Ammende Ewald dr. elvállalta az Aradi Közlöny tudósítását. — Egy csehországi német képviselő bírálata a kisebbségi mozgalomról. Balogh Artur dr. a kisebbségi jogokról.

— Az Aradi Közlöny eredeti tudósításai Genfiből. —

(Az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójától.) Sikerült megnyernem Ammende Ewald dr.-t, a kisebbségi kongresszusok kiváló főtitkárát, a bécsi központi kisebbségi iroda érdemes igazgatóját, hogy az Aradi Közlöny hirszolgálatát a nemzeti kisebbségek genfi kongresszusáról a maga részéről is tudósításokkal gyarapítsa. Így a genfi kongresszusról rajtam kívül Ammende Ewald dr. is naponta részletes tudósításokat fog küldeni az Aradi Közlöny-nek. Természetesen (ezt félreértések kikerülése céljából hangsúlyozzuk), hogy Ammende Ewald dr. csupán azokért a cikkekkért felel, amelyek név-aláírásával jelennek meg. (W. AK.)

(Ammende Ewald dr. genfi tudósítása az Aradi Közlöny számára.) Amikor 1925. őszén az első európai kisebbségi kongresszus Genfben összeült, az volt a közhit, hogy fiaskót fog vallni a különböző, sokszor ellenséges népekhez tartozó kisebbségek összefogása, mivel előbb-utóbb ki fognak robbanni az áthidalhatatlan ellentétek. Már az első kongresszus dokumentálta azonban az összes európai kisebbségek szolidaritását. A tavalyi második kongresszus, amelyen már 35 különböző kisebbségi csoport képviselői vettek részt 40 millió ember nevében, a közös munkaprogram megállapítását és az egységes szervezkedés megvalósítását eredményezte. „A nemzeti-kulturális fejlődési szabadság biztosítása minden kisebbség számára, minden államban” — ebben lehet összefoglalni a szervezkedés leglényegesebb posztulátumát.

A most megnyílt III. kisebbségi kongresszus középpontjában az a referátum áll, amely az európai békének a nemzeti türelmetlenség által való veszélyeztetését tárgyalja. Nem csupán a kisebbségek jogairól és szenvedéseiről lesz tehát ezen a kongresszuson szó, hanem arról a kérdéstről, amely egész Európát érinti. A kongresszus igyekezni fog kimutatni, hogy a kisebbségek elnyomása mennyire elmérgesíti az egyes nemzetek közötti viszonyt és milyen könnyen új háborus okokat idézhet elő.

A Népszövetség második közgyűlése 1922-ben felállította azt a tételt, hogy az összes tagállamok, tehát nemcsak azok, amelyek a kisebbségvédelmi szerződést aláírták, erkölcsileg kötelesek a kisebbségek számára mindazokat a jogokat megadni, amelyek a kisebbségvédelmi szerződésekben precizizozva vannak. Ennek ellenére a kisebbségek elnyomása tovább tart, sőt sok helyen ezt nyíltan beismerik és azzal indokolják, hogy egy nagy nemzet nem lehet tekintettel néhány 100.000 főnyi kisebbségére. Ez a tétel (a többség joga) éles ellentétben áll a kisebbségek nemzeti-kulturális fejlődési szabadságának eszméjével. A két tétel közötti ellentéteket nem lehet áthidalni, mivel kézenfekvő, hogy az önálló állami életet élő népek nem fogják állandóan tűrni kisebbségi sorban élő testvéreik elnyomását. Ez a rendszer tehát az európai atmoszféra elmérgesítéséhez és végül is súlyos konfliktusokhoz fog vezetni. Az összes európai államok közös érdeke tehát azt parancsolja, hogy a veszély még idejében kiküszöböltesse.

A kongresszus másik fontos program-pontja a nemzeti kisebbségek együttműködése az egyes államokon belül és a nemzetközi testületekben. (Népszövetségi Ligák Uniója, Interparlamentáris Unió, stb.) A kongresszus foglalkozni fog a kisebbségi statisztika kérdésével is és meg fogja tenni az intézkedéseket egy európai kisebbségi kataszter elkészítésére. (Dr. Ewald Ammende.)

(Az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójától.) A kisebbségi kongresszus delegátusai között élénk vitára ad alkalmat Brunar dr. prágai szenátornak, a csehországi német nemzeti párt elnökeinek most publikált cikke, amely a nemzeti kisebbségek genfi kongresszusával foglalkozik. Brunar szenátor cikkében mindentek-

előtt sajnálkozásának ad kifejezést, hogy a csehországi németek a kongresszuson nem vehetnek részt erejükhez méltóan, mivel a csehországi német pártok egy része lepaktált a cseh pártokkal és a kormányban való részvételével felelősséget vállalt mindazokért az intézkedésekért, amelyek a kisebbségek elnyomását szolgálják. Mivel a német politikusok egy része részt vesz a kormányzásban, a német kisebbségnek nincs módja arra, hogy egységesen lépjen fel és nyomatékosan felhívja a kongresszust a csehországi németek elnyomására.

Ettől eltekintve azonban Brunar szenátor a kisebbségi konferenciáktól nem vár semmiféle kedvező eredményt, mivel szerinte a történelem bebiztosította, hogy a politikában és a gazdasági életben mindig az erősebbnek van igazsága. A legújabb időben a legeredményesebb és legügyesebb kisebbségi politikus Benes volt, aki teletámasztotta az egész világot a csehek elnyomásával, sikerült megcsinálnia a csehszlovák köztársaságot, amelyben a nemrég még „elnyomott” csehek kíméletlenül elnyomják a kisebbségeket.

Brunar dr. fejtegetéseit a kisebbségi kongresszus résztvevői egyhangúan elítélik. Abban igazat adnak Brunarnak, hogy a csehországi német pártok közötti szakadás kárára van a kisebbségi mozgalom egységének, azt azonban furcsának találják, hogy egy kisebbségi pártvezér, ha a maga részéről nem is akar

részvenni a konferencián, Európa 40 millió kisebbségének mozgalmát olyan bírálóban részesíti, amelynek tendenciája alkalmas arra, hogy a kisebbségi jogokért folytatott legális s igazságos harcot a többségi nemzetek és kormányok előtt kompromittálja és ezáltal a kisebbségeket újabb megpróbáltatásoknak tegye ki. (W. AK.)

A tegnapi ülésen különben Balogh Arthur dr. volt szenátor, az erdélyi magyar kisebbség egyik delegátusa tartott beszédet a kisebbségi kérdés lényegéről. A tegnapi ülés napirendje ugyanis egy előadás volt a kisebbségi jogok és az államfenntartás viszonyáról. Az előadó felolvasása után Balogh Artur hozzászólt a tárgyhoz és alapos előadásban fejtegette ki nézetét erről a kérdéstről. Kimutatta, hogy a népi szuverenitás régi felfogása ma már nem fogadható el, mert a változott viszonyok teljesen új népi politikát diktálnak. A kisebbségek jogai védelmének megtagadása, a népi szuverenitásra való hivatkozással, a mellyel az utódállamok a békekötés első éveiben próbálkoztak, tisztán azt a célt szolgálja, hogy az államok a kisebbségi kötelezettségektől és szerződésektől megszabaduljanak. A kisebbségek védelme olyan nemzetközi jogszabály, melyet megtagadni annyit tesz, mint hogy az illető állam megtagadja magát a joguralmon levő államot és anarkiát vezet be a közéletbe.

Balogh Artur dr. felszólalása után a konferencia befejezte az állami szuverenitásról és a kisebbségek jogairól folyó vitát, majd Ewald Ammende főtitkár tett jelentést a nemzeti türelmetlenség részéről fenyegetett európai béke ügyéről. A jelentés hangsúlyozta, hogy a kisebbségek panaszjoga a Népszövetség előtt inkább károkat, mint hasznot eredményezett. Az egyes államok részéről a kisebbségekkel szemben tanúsított hivatalos beolvasztási törekvések komoly veszedelem a békének.

Megdöböntő, izgalmas baleset az aradi kisvonaton.

Az aradi tejszarnok tulajdonosa a kisvonat kerekei alatt. — Brasch Simon szerencsésen végződött megrendítő szerencsétlensége.

(Arad, augusztus 24.) Ma délután fél öt órakor Brasch Simon ismert aradi vállalkozót, a városi tejszarnok tulajdonosát megdöböntő szerencsétlenség, súlyos baleset érte. A kisvonatra akart felszállni, megbotlott és a mozgó kocsi alá került. Csupán hihetetlen önralmának köszönhető, hogy a balesetnek nem voltak katasztrófális következményei. A valóban izgalmas baleset a következőképpen történt:

Brasch Simon a Str. Crisan (Karolina-uccai) lakásából a belvárosba igyekezett és az ucca sarkán elérte a már indulásban levő kisvonatot. A mozdony után következő kocsira kapaszkodott fel és amint rálépett az első lépcsőre, kezében tartott botjában megbotlott és hátra esett. A rémület kiáltása hagyta el azoknak ajkait, akik látták a jelenetet, mert Brasch Simon estében a mozgó kocsi alá került. Olyan néhány pillanat következett, amely a nézők ereiben megfagyasztotta a vért. Az idős ur azonban esése közben az utolsó pillanatban karjaival megragadta a kocsi lépcsőjét és görcsösen megkapaszkodott abba. Mindkét lába a gördülő kerekek közvetlen közelében volt. A megdöböntő jelenet fél percig tarthatott. Brasch Simon csodálatos erővel és önrallommal mereven kifeszítette testét. Csak egy rezzenés, egy elernyedés és lába a kerekek alá kerül, amelyek menthetetlenül összeroncsolják. A forgó kerék állandóan sűrűl a jobb lábát, de az öreg ur hihetetlen erővel tartja magát, nehogy teljesen a robogó kocsi alá kerüljön. Az uccán állók, a kocsiban levők hangos sikoltozása tette pedig izgalmassá az arany is rémes pillanatokat:

— Állítsák meg a vonatot!!!

A mozdonyvezető teljes erejéből fékezett és a kisvonat megállt. Brasch Simon teljesen kimerülve, erejét veszítve zuhant a sínek közé. Többen odarohantak és kiségették a kerekek alól; mindenki meg volt győződve, hogy a lábait összeroncsolták a kerekek. Cipője szét volt tépve, a surlódó kerekek szagát-

ták szét, lábai véresek voltak. A városban pillanatok alatt terjedt el a szerencsétlenség híre. Természetesen magnagyitva, kiszinezve adták tovább az emberek a sajnálatos baleset hírét és a városban már megrendítő katasztrófáról beszéltek.

Brasch Simont, aki egy pillanatra sem veszítette el önradatát, azonnal a közelben levő lakására szállították és azonnal elhívták dr. Posgay István orvost aki megvizsgálta a sérüléseket. Megállapította, hogy sem törés, sem ficamodás nem történt. Jobb lábfejen súlyosabb — de előreláthatóan néhány napon belül gyógyuló — sérüléseket szenvedett bal lábfejen és lábszárán könnyebb zúzódások láthatók. Brasch Simont a baleset hírére ma délután számosan keresték fel és őszinte örömet keltett, hogy az öregur önralmának s akaraterejének sikerült önmagát megmentenie a súlyosabb szerencsétlenségtől.

Gramofonok és lemezek

rendkívül nagyválasztékban és legolcsóbban 4439

HEGEDÜS cégnei Aradon

— Megfeleltek az aradvárosi egvényruha-szállítást. Érdekes felelkezés érkezett ma be az aradi városházára. Nemrég meg-tartották a városi alkalmazottak téli és nyári egyenruhájának beszerzésére szolgáló árlejtést, amelyen a meghívott szakértő véleménye alapján a megrendelést több aradi cég kapta meg. Az egyik ajánlattevő, Jakabfiy István és társa aradi szabó-cég ma felelkezési nyújtott be az erre vonatkozó határozat ellen. A felelkezésben kifogást emel a szakértő ellen s egyben beigazolta, hogy az ő ajánlata előnyösebb volt, mint a konkurrenské. Miután a felelkezés elkészült, a város vezetősége nem foglalkozott vele, hanem elrendelte annak iránti helyezését.

H I R E K.

Vándor nővére ártatlanságát hangoztatja.

Folytak a kihallgatások az aradi vizsgálóbíró előtt.

(Arad, augusztus 24.) Ma délelőtt ismét kihallgatták Vándor Bertalan és Deutsch Sámuelné személyzetét. A vizsgálóbíró előtt tett vallomásokból kitűnik, hogy özvegy Deutschné majdnem kizárólag Vándortól szerezte be áruát, de ezzel szemben azt állítja és bizonygatja, hogy semmit sem tudott fivérének fizelmeiről. Az özvegy asszony üzletében lefoglalt áruk értéke meghaladja a félmillió lejt és mint Deutschné mondja állandóan fizetett fivérének az elhozott árukra, ha nem is az egész összeget térítette is meg. Azt hitte, hogy a kapott áruk értékével őt szabályszerűen megterheli a Vándor-cég. A könyvekben azonban — mint most kiderült — nem szerepel egyetlen tétel sem özvegy Deutschné terhére. A tanúk és a helyzettel ismerősök ennek dacára is valószínűnek tartják, hogy özvegy Deutschné asszony teljesen ártatlan az egész ügyben.

— Az egészségügyi miniszter körutja. Bucarestből jelentik: Inculiet miniszter a napokban inspekciós körútra indult, amelynek során megtekintti az erdélyi egészségügyi és népjóléti intézményeket.

— Senkise akar az Unió elnöke lenni. Washingtonból jelentik: Dawes tábornok és Hoover kereskedelemügyi államtitkár kijelentették, hogy a legközelebbi elnökválasztáson nem jelöltetik magukat.

— Rothermere lord Genfbe utazik. Genfből jelentik: Rothermere lord — hír szerint — bejelentette illetékes helyen, hogy Genfbe utazik, mert figyelemmel akarja kísérni a Népszövetség tárgyalásait.

— A japán császár Magyarországból vesz lovakat. Budapestről jelentik: A genfi leszerelési konferencia japán tagjai gróf Sahara tábornok vezetésével Budapestre érkeztek. Innen Bábórnara mentek tovább, ahol a mikádó számára több arab telivért vásároltak. A lovakat tengeren szállítják Japánba.

— Dr. Deutsch Ernő főrabbi bucsuia. A nagyszombatmunklósi izraelita hitközség megható ünnepség keretében bucsuzott szeretett lelkénasztorától: dr. Deutsch Ernőtől, aki a közeli napokban foglalja el a braseói főrabbi állást. E hó 21-én délután fél 5 órakor diszközgyűlés volt, melyet dr. Kassovitz Henrik hitközségi elnök nyitott meg és utána Fried Lajos volt hitközségi alelnök gyönyörű szavakkal méltatta a főrabbi érdemeit. A diszközgyűlés után megkezdődött a zsufolásig megtelt zsinagógában a bucsuistentisztelet, ahol dr. Deutsch Ernő főrabbi magasan szárnyalt és könnyekig megindító beszédben bucsuzott hivatától és egyúttal beszámolt háromévi eredményes működéséről. A nagy hatást elért beszéd után a főrabbi megáldotta híveit. A hitközség bucsuüdvözlését dr. Blattner Armin nagyszombatmunklósi orvos magvas beszéddel tolmácsolta, a tanítványok nevében pedig Stein László mondott köszönetet.

— Felfüggesztették a panamázi agronómokat. Bucarestből jelentik: A doljmegeyi hatóságok — mint megirtuk — nagyszabású panamázi és visszaélésekre jöttek rá, amelyeket Manolescu és Enachovici agronómok követtek el. A két agronómot a vizsgálat befejeztéig felfüggesztették állásuktól. A vizsgálat ellenőrzésére Argetoianu földművelésügyi miniszter legközelebb Doljmegeyebe utazik.

— Pénztárvizsgálat a városházán. A város vezetősége tegnap pénztárvizsgálatot tartott a városházán. A vizsgálat délután 5 órától este 8-ig tartott és a kiküldött bizottság mindent rendben talált a város pénzügyei körül.

— Letartóztattak egy ezredesét. Bucarestből jelentik: A hadbírák a Manca kapitány ügyében megindított nyomozás során megállapították, hogy a sikkasztásban Chilman ezredes is részes, akit ma letartóztattak. A hadtestparancsnokság pénztárában konstatált hiány meghaladja a 20 millió lejt. A nagyarányú sikkasztás ügyében közelebről újabb szenzációs letartóztatások várhatók.

Felgyújtották az aradi nyári színházat.

Gyanus tűz a szinkörben. — A tűzoltók hamarosan megfékeztek a tűzveszedelmet. — Petroleum a páholyfeljárón.

(Arad, augusztus 24.) Ma délután az aradi nyári színház jobboldali páholyfeljárójánál hirtelen láng csapott fel. Akkor észrevették a tüzet, azonnal értesítették telefonon a tűzoltóságot, amely a legnagyobb apparátussal jelent meg a helyszínen és hamarosan sikerült a tüzet eloltania, amelynek könnyen áldozata lehetett volna a fából épített színház. A tűz eloltása után olyan kétségtelen nyomokra bukkantak, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. A helyszínen ugyanis petróleum szaga érzett és a petróleumnak nyomát is találták a közel-

ben is, meg a páholyfeljárón is. A titokzatos esetről azonnal értesítették az aradi államrendőrséget, ahol nyomban bevezették a szigorú nyomozást. Nem tartják ugyan lehetetlennek, hogy véletlenségből ömlött ki a szinkör közelében a petroleum és egy eldobott szál gyufa okozta a tüzet, azonban az sincsen kizárva, hogy egy lelkiismeretlen ember bosszúműve volt a tűz. A rendőri nyomozás előreláthatólag hamarosan világosságot derít a rejtélyes ügyre.

Lakatos Ottó dr. Aradváros tanácsában.

(Arad, augusztus 24.) Ismeretes, hogy a közigazgatási törvény kimondja, hogy a városi tanácsnak hivatalból tagja a legtöbb hívőt számláló hitfelekezet legmagasabb rangú papja. Így az aradi városi tanács tagja volt eddig dr. Monay Ferenc, a Rómába eltávozott aradi plébános is. Miután dr. Monay hosszú

időre ment el Aradról, a városi tanácsba helyette utóda, dr. Lakatos Ottó kerül be. A város vezetősége erre vonatkozólag ma már felterjesztést is tett a minisztériumhoz, amelynek döntése után hivatalosan értesítik dr. Lakatos Ottót, hogy az aradi városi tanács tagja lett.

Kikosarazott kérők borzalmas bosszúja

Meggyilkolták a szigorú apát. — Titokzatos gyilkosság Kolozsmegyében.

(Az Aradi Közlöny cluj tudósításának telonjelentése). A kolozsmegyei Váralja község lakosságát egy borzalmas kegyetlenséggel véghezvitt gyilkosság tartja izgalomban. A tragédia áldozata Szilágyi Olgor, jómódu váraljai gazdálkodó, akit ma hajnalban holtan találtak a község határában elhúzódó erdő szélén. A vizsgálat a gyilkosság előzményeire és körülményeire nézve még semmi pozitívumot nem tudott megállapítani. A feltevés szerint Szilágyi leányának kikosarazott kérői ölték meg. A gazdálkodónak ugyanis van egy gyönyörű eladó leánya, akit az utóbbi időben több falubeli legény mekkért, az öreg azonban elutasító választ adott. A kikosarazott kérők közül többen megfenyegették a gazdálkodót, hogy bosszúból meggyilkolják. A gyilkosság előtti este Szilágyi azzal bucsuzott el családjától, hogy Clujra megy fontosabb ügyeinek

elintézése végett. A gyilkosság ma reggel hat órakor derült ki, amikor az arrajárók a váraljai országot melletti erdő szélén az egyik bokor alján borzalmasan megcsontított hullára akadtak, amelyben Szilágyi Olgort ismerték fel. A hullán két véraláfutásos csikok ütőkövek ki a toroka át volt vágva, testének többi részén vágástól és ütéstől származó sebek ékelenkedtek. A helyszínrre küldött bizottság megállapította, hogy körülbelül négyen lehettek a gyilkosok, akik borotvát, revolvert és fejszét használtak fegyverül. A hivatalos orvosi vizsgálat megállapította, hogy Szilágyit előbb fejszével ütötték le és fejét kettészelték a bestiális gyilkosok, akik azután egész testét összeszuszukálták. A csendőrség széleskörű nyomozást vezetett be a kegyetlen gyilkosok kézrekerítésére.

— Filmművész a kolostorban. Ha ott állt a gép lencséje előtt s villogó szemét mereven előre szegezte, egy nézéséért dollárköteg volt a fizetség. Ha az ő filmje pergett, hisztérikus sóhajok ezrei vonaglottak felé s tompa irigység áradt felé másrésről, mert híres volt. Beérkezett filmstar. Ramon Novarro. Az amerikai filmművészet márkás remeke. Ideális férfiszépség. Női szívek kegyetlen leigázója. És most a megdöbbentő hír. Távirat érkezett: Ramon Novarro kolostorba vonul. Csillóság, hírnév, milliók, szerelem nem elég kötelék. Előtte egy a szent: a kolostori vezeklés. Talán, mert az volt, kinek terhe már a szabályos profil, talán, mert untatta a sok lány, szerelmes suttogás. Ki tudja biztosan? Egy a tény most: Ramon Novarro szép feje letűnik a vászonról, kámza kerül a diszes frakk helyére s reggelente nem pompázó műhely van, s nem lázas játék, hanem sápadt gyertyafényben ajtatos zsolozsmák szent szava... (!)

— Bizalom az új görög kormányban. Athénből jelentik: A kamara 159 szavattal 18 ellenében bizalmat szavazott a kormányban. A szavazást izgalmas vita előzte meg, amely egész éjjel tartott.

Mindenki megnézi:
Az élő álarcot.
Conrad Veidt és Eszterházy Agnessal

— Magyar származású amerikai pilóta tragikus halála. Newyorkból jelentik: Kiss Ferenc kassai származású magyar pilóta, a Saint Louis Aircraft Corporation pilótája Danverri pilótársával 1000 méter magasságból lezuhant és súlyos sérüléseket szenvedett. Beszállították a kórházba, ahol a 24 éves fiatalember belehalt sérülésébe. Az amerikai magyarság tegnap óriási részvét közepette temette el.

— Elitették a pesti postatakarék csalóját. Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék ma Sarlai Lajos volt postatakarékpenztári tisztviselő felett ítélezett, akit hatrendű elítélésért és 67 rendbeli közokiratamisításért vontak felelősségre. Sarlai a csalások egész sorozatát követte el és körülbelül 17.000 pengővel károsította meg a postatakarékot. A törvényszék ezért másfél évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre ítélte.

Az aranyeres vérvést, vizeletést, nedvezést, csak a
HAEMORSAN szünteti, mert az nem
csak a következményt,
hanem az okot is meggyógyítja. 3480

— Tagadja az öngyilkosságot a pesti pünkösdi királynő. Budapestről jelentik: Jelentették Székely Ibolyka, a pünkösdi királynő öngyilkosságát. Ma kijelentette a leány, hogy nem igaz az öngyilkosság híre, vele véletlen baleset történt, ellenben most Berlinbe utazik, ahol filmszínésznő lesz.

— H. Sziklay Gizl értesíti haladó növénydekeit, hogy a tánckolon, szombaton este fél 9 órakor kezdődik.

— Öntözőautót vásárol Arad. Aradnak már régebről mulhatatlanul szüksége van egy öntöző- és seprőautóra, amellyel ma már minden modernebb város rendelkezik és amely különösen az idei kánikulában tényleg nagy szolgálatot. A város vezetősége végre most mégis csak elhatározta egy ilyen autót beszerezését. A permanens bizottság mai ülésén elhatározta egy olyan autót megvásárlását, amely nemcsak, hogy seprer és locsol, hanem a tűzoltásnál is használható, olyképpen, hogy külön fecskendő szerelnek fel a gépkocsira. A permanens bizottság határozata értelmében a város most árlejtést ír ki egy ilyen autó beszerzésére.

— **Harc a gyermekbénulás ellen.** Bucures-tiből jelentik: Ma délelőtt az egészségügyi minisztériumban a legfelsőbb orvosi tanács dr. Virioianu egészségügyi államtitkár elnöke alatt ankétot tartott a fővárosban dühöngő gyermekbénulási járvány ügyében. Az értekezleten megvitatták az összes óvintézkedéseket, amelyeket a járvány megfékezésére életbe léptetnek. Örvendetes jelenség egyébként, hogy az utóbbi napokban egyetlen újabb megbetegedés sem fordult elő. Az egészségügyi miniszter ma nagymennyiségű szérumot rendelt Párisból a beteg gyermekek gyógykezelésére.

— **Tiltott határátlépők a hadbíróóság előtt.** Az aradi államrendőrség ma négy embert küldött át a timisoarai (temesvári) hadbíróóság-hoz. Valkovszki Pál, Gründes Erich és Hoifer Ervin tiltott határátlépés miatt állanak a hadbíróóság előtt, Messzer János ellen pedig az a vád, hogy szembeszállt a katonai őrzéssel és szidalmazta a katonákat.

— **Eljegyzés.** Macelariu M. Mihály és Papp Szanziana jegyesek.

— **Újabb lopások a Neptun-fürdőben.** Tegnap délután ismét lopások történtek az aradi Neptun-fürdő kabinjaiban, a női osztályon. Vablich Józsefné és Stang Regina egy kabinban vetköztek és amikor távozni akartak, konstatálták, hogy ruhájuk, cipőjük, harisnyájuk kiányzik. Azonnal jelentést tettek a helyszínen posztoló rendőrnek, az eltűnt ruhamezőket azonban nem sikerült megtalálni. A rendőrség erélyesen nyomoz a vakmerő kabintolvajok után.

— **A leégett pancotai malom tüzvizsgálata.** Az aradi törvényszék bizottsága ma délelőtt Pancotára utazott és tüzvizsgálatot tartott a pancotai malomtűz ügyében. A tüzvizsgálata megállapította, hogy a tüzet gyújtogatás okozta és a bizottság utasította is a nyomozó hatóságokat, hogy vezessék be a vizsgálatot a gyújtogatók kézrekerítésére.

— **Veszettkutyamarás Aradon.** Ma bejelentették a városi főorvosi hivatalnak, hogy a Messzóczy-telep határában egy veszettkutyá megmaradta Baratkai Ilonka hét esztendő szentleányfalvai kisleányt. A kutyát lelőtték. A főorvosi hivatal intézkedésére a kisleányt a eljuji (kolozsvári) Pasteur-intézetbe szállították.

— **Főnapló, jeltár bélyegezve,** Kerpelnél.

— **A kath. gimnáziumban a beiratkozások** szeptember 1—8-ig tartanak. Ez idő alatt akár szóban, akár írásban a javítóvizsgálatra utaltaknak is jelentkezniük kell, mert a későbbi beiratkozás nehézségekbe ütközik. Díjak a tavalyiak. A javítóvizsgálatok a beiratkozások után fognak megtartatni. Vidéki tanulók a kath. internátusban nyerhetnek igen jó ellátást és gondos felügyeletet. Igazgatóság.

— **Műtterműlő József zene tanár** szeptember 1-én kezdi zongora- és gordonka tanítását Piata Avram Iancu 21. sz. a.

— **Themes Béla tánciskoláját** kezdők és haladók részére megnyitja szeptember 1-én, a városligeti lövölde tánctermében. Taníttatnak az ideiglenes összes táncujdonságok.

— **Sorsjáték az árvák és tüzkárosultak javára.** Aradváros vezetősége közli: Csak 25 lej egy fél sorsjegy, amellyel 5 millió lejt lehet nyerni az árvák és tüzkárosultak javára rendezett sorsjátékon. Feladás szeptember 11-én. Elárulás a dohánytözsdekben.

— **H. Sziklay Gizli tánc tanárnő,** tánciskoláját kezdők és haladók részére szeptember hó 1-én a Strada Cercetasilor 7., (Szent Pál-uccai) tánctermében megkezd. Külön gyermek (baba)-kolonok, 4 éves kortól kezdve. Magánórák megbeszélések szerint. Kolonokban tanítva lesznek a legújabb modern táncok: Bananas-Slid, Heerbic-Jeebics, New-Blues, New-Black bottom, Charleston 1927. Beiratkozás és bővebb felvilágosítás lakásán, Strada Cercetasilor 7.

Tífuszgyanus megbetegedések Aradon.

Élelmiszer-razzia az aradi piacon. — Romlott hust, hamisított tejet és bort koboztak el az aradi hatóságok.

(Arad, augusztus 24). Az utóbbi napokban Aradon több vérhas- és tífuszgyanus megbetegedés történt. Ez megint arra indította a hatóságokat, hogy szigorú élelmiszerrazziát tartassanak az aradi piacokon és az élelmiszerüzletekben. Dr. Luszt Ferenc hatósági orvos a rendőrség közreműködésével meglátogatta a piacot, ahol nagymennyiségű romlott hust foglalt le. Azonkívül többszáz liter hamisított tej és nagymennyiségű poshadt, egészségtelen dinya volt a piaci razzia eredménye. A lefoglalt élelmiszereket megsemmisítették és az árusítók ellen megindult a legszigorúbb eljárás.

A piaci razzia után az élelmiszerüzleteket látogatták meg. Legtöbb helyen rendet s tisztaságot találtak, ellenben többek között viz-

sgálatot tartottak Citrom Adolf Calea Banatului (Asztalos Sándor) uccai üzletében, ahol meglepő felfedezést tettek. Az élelmiszerüzletben bucuresti-i gyártmányu, ugynevezett valódi malagabort árusítanak kilencven lejért literenként. Egy literet kibontott dr. Luszt és meglátogatta, hogy az üveg az eredeti malagabor helyett egyszerű, festett cukrosvizet tartalmaz, amely ártalmas az egészségre. A kereskedő azonban beigazolta, hogy az árut Bucurestiből eredeti csomagolásban, ledugaszolva kapja, s így nem ismerheti az üveg tartalmát. A hatóság mindenesetre lefoglalta a harminc liter „malagabort” és az ügyben megindult az eljárás a hamis bort gyártó bucuresti-i cég ellen.

Az utolsó orosz cár naplójából.

II. Miklós cár önvallomása fogsága idejéből. — A kivégzett cár azt remélte, hogy eljuthat Angliába. — A hosszas fogság aggodalmaskodóvá tette a hatalmas birodalom utolsó uralkodóját.

A moszkvai szovjet kiadványainak könyvsorozatában a jövő hónapban jelenik meg az utolsó orosz uralkodónak, a bolsevisták által meggyilkolt II. Miklós cárnak naplója fogsága idejéből. Ebből a szenzációs világtörténelmi dokumentumból az Aradi Közlöny berlini fiókjának már ma módjában van a következő igen érdekes részleteket közölni:

Carszkoje szelo, 1917. március 9., csütörtök: Gyorsan és boldogan tértem ma délelőtt 11 órakor vissza Carszkoje Szeloba. Istenem, milyen különbség! A kastély előtt és a parkban őrségek és a bejáratnál egy tartalékos hűlőnagy. Felmentem drága Alice-omhoz (felesége, Alexandra cárnő) és gyermekeimhez. Alice egészséges és friss, mindannyian egy sötét szobában aludtak. Mindnyájan, Márta kivételével, aki beteg, jól érzik magukat. Alexei ebédjében ebédeltünk. Láttam a jó Berjandorot, azután Dolgorukow Walfával sétáltam a kertben, a melyet nem szabad már elhagynunk. Tea után kicsomagoltam dolgaimat és este meglátogattuk a kastély összes lakóit.

1917. március 10., péntek: Jól aludtunk, helyzetünk ellenére boldogak vagyunk, hogy mindnyájan együtt lehetünk. Reggel fogadtam Benkendorft. Átnéztünk egy csomó dokumentumot és aztán és azután elégettük őket. Fél kettőig a gyermekekkel voltam és azután Dolgorukow Walfával sétáltam két alhadnagy fedezete alatt, akik azonban igen kedvesek voltak hozzám. Később szorongalmasan havat lapátoltam. A nap szépen sütött. Az estét együtt töltöttük.

1917. március 11., szombat: Reggel fogadtam Benkendorft és tőle megtudtam, hogy hosszabb ideig maradunk itt. Ez kellemes érzés!

1917. március 25., csütörtök: Átnéztem dolgaimat és könyveimet és mindent félre raktam.

Mulatság.

— **Tekeverseny az aradi nyomdászok vasárnap kerti ünnepélyén.** A nyomdászok vasárnapi kerti ünnepélyén a kuglizás hívei is megtalálják szórakozásukat, amennyiben több értékes díjjal tekeverseny lesz. A Gutenberg-dalkör szebbnél szebb román és magyar dalokkal szórakoztatja a közönséget. A belépő-díj a délutáni kerti ünnepélyre 30 lej, amelyhez egy ingyen tombolajegy jár. Az ujaradi Kornett-féle vendéglő kellemes kerthelyiségében lezajló ünnepélyen a rendes vendéglői árak számíttatnak. A kerti ünnepélyt este 9 órai kezdettel nagyszabású táncestély fejezi be, amely reggel 5 óráig tart.

**Mindenki megnézi:
Az élő álarcot.
Conrad Veidt és Eszterházy Agnessal**

amit majd magammal viszek, ha Angliába utazhatok. Reggeli után Olgával és Tatjánával sétáltam, majd a kertben dolgoztam.

1917. március 27., hétfő: Megkezdtek a börtönt. Étkelés után meglátogattam Kerenski és felkért bennünket, hogy ezentúl ritkábban találkozzunk egymással és étkelés alatt a gyermekektől egy bizonyos távolságban tartanunk helyet. Kerenski közölte, hogy lev kettő estelekedés munkás. A katonaképviselők híres tanácsának megnyugtató véget. A represszáliák elkerülése érdekében alkalmazkodtunk hozzá. Tatjánával sétáltam, Olga ismét ágyban fekszik torokfájással.

1917. április 3., hétfő: Gyönyörű tavaszi nap. Reggel 10 órakor Dolgorukow Walfával sétáltam és 11 órakor Olgával és Tatjánával a kápolnába mentem. Reggeli után velük és Alexeivel a parkba mentem és egész idő alatt a jeget vágtam a folyón. Egy esemő kíváncsi lézengett a kert betáratánál és bámult engem. Tea után átnéztem a postát és este Alice-szal malmot játszottam.

1917. április 17., hétfő: Véletlenül eszembe jutott, hogy ma van az 1. és 2. vadászrezredek ezredünnepe, azonban ma nem jelentkezett az üdvözlő deputációl Igen, az idők megváltoztak!

1917. április 18., kedd: A külföldön ma ünneplik május elsejét és a mi trojjaink ezért elhatározták, hogy ezt a napot uccai tüntetésekkel ünneplik meg. Zenével megjelentek nálunk is a parkban és megkoszorúzták a forradalom áldozatainak sírját. A tüntetés alatt az időjárás rosszabb lett és sok hó esett. Mihelyt azonban a tüntetésnek vége volt, ismét kisütött a nap. Este felolvastam a gyermekeimnek egy angol könyvből, („A millionaire girl.”) A nanok lassan mulnak és mindnyájan nyugtalanok vagyunk, mert nem tudjuk, hogy mit hoz a holnap.

Művészet.

* **Balla Frigyes festőiskolája** szeptember 1-én ismét megnyílik. Állandó fej- és aktmodell. Kedvező időjárás esetén rajzolás és festés a szabadban. Előkészít a képzőművészeti akadémiákra. Jelentkezés e hó végéig naponta délelőtt 10—12, délután 7—8 óráig, Str. Eminescu 6. sz., II. lépcső, II. em.

* **Boross Géza és Kőkény Ilona** Aradon. Érdekes művészi eseménye lesz szeptember 5., 6. és 7-én Aradnak A budapesti Andrassy-uti kabaré tagjai Boross Géza ismert komikus és Kőkény Ilona kabaréprimadonna vezetésével vendégszerepelnek Aradon a nyári színházban elsőrangú műsor keretében.

Bajok Arad megfejelt költségvetése körül.

Távíratilag hívták Bucurestibe Angel polgármestert. — A polgármester az autobusok ügyében is eljár a fővárosban és több jelentős városi ügyet is igyekszik elintézni.

(Arad, augusztus 24.) Megírtuk mai számunkban, hogy Angel István dr. polgármester Bucurestibe készül. A fővárosba való utazás ma már aktuálisabb is vált, amennyiben a jelenleg Bucurestiben tartózkodó Berzován János pénzügyi szolgálati főnöktől ma távirat érkezett, amelyben a költségvetés ügyében arra kéri a polgármestert, utazzon Bucurestibe. Ma délelőtt a polgármester be is jelentette a permanens bizottságnak, hogy ma délután elutazik. Angel István dr. polgármester egyszerűen beszámolt arról is, hogy Bucuresti-i utazását arra is felhasználja, hogy a város különböző fontos ügyeit elintézzé. Így el akarja intézni a Bitumen-ügyet, amelynél még egyszer be akarja bizonyítani a minisztériumnak, hogy ez a legelőnyösebb megoldás az aszfaltozási munkálatok elvégzésére. Ezen kívül a kövezési munkálatok, a budapesti értékek hazahozatala, az állampolgárságok, vala-

mint az anyakönyvvezetői kinevezés ügyében is el akar járni. Magával viszi a polgármester a tanács legutóbbi határozatát, melyben a tanács elhatározta, hogy árlejtést ír ki az autobusok vételére. Ez ellen a határozat ellen felelkezés érkezett be és Angel István dr. polgármester külön memorandumot dolgozott ki a felelkezés ügyében és most a minisztériumnak bemutatja az ügyre vonatkozó egész dosszár, egyben kéri a tanács határozatának jóváhagyását. Értesülésünk szerint a polgármester Bucuresti-i tartózkodása alatt azt is bejelenti a minisztériumnak, hogy négy heti szabadságra megy, amelyet Bucurestiből való hazatérése után kezd meg. Valószínű, hogy Angel István dr. polgármester a tanács sorsa iránt is érdeklődik Bucurestiben és illetékes helyen átadja legújabb memorandumát Miloteanu belügyi vezérfelügyelő vadjaira vonatkozólag.

Mégis Moszkva kezeli irányították a júliusi bécsi gyujtogatásokat és vérengzéseket

A szovjet bécsi követségének elfogott szenzációs jelentése. — A bécsi szocialistavezérek is bűnösök a forradalom előidézésében. — Oriási feltűnést keltő leleplezések az osztrák fővárosban.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől). A Der Turm című bécsi lap ma szenzációs leleplezés keretében kimutatja, hogy a júliusi bécsi zendülést Moszkva irányította s az osztrák szociáldemokrata vezérek a vérengzés első fázisában együttműködtek a kommunistákkal. A nevezett lap közli a szovjet bécsi követségének július 15-én Pozsonyban feladott — elfogott — táviratát Moszkvába. A szenzációs jelentés a következőképpen hangzik:

143—7. Wien, 1927. július 15., 16 óra.

A külügyi népbizottságnak.

Moszkva.

Bizalmiférjaim közölték velem, hogy ma reggel a szociáldemokrata párt utasítására a munkásság az üzemekben beszünteti a munkát és az uccára vonul. A kommunisták megkértek, hogy bocsássak rendelkezésükre iskolázott forradalmárokat és pénzt. Én a berlini képviselőnek sürgönyöztem, hogy küldjenek nyomban repülőgéppel megbízható vezéreket Bécsbe. A kérést teljesítették. A harc reggel 8 órakor sokat ígérő módon kezdődött meg. Nyomban észre lehetett venni, hogy az osztrák munkásság vezérei a forradalmi mozgalmat Oroszországban alaposan megtanulták. A reakciós rendőrséget rövid harc után lefegyverezték és elkergették. A polgárság eltűnt Bécs uccáiról, mindenki hirtelen vörös lett. A törvényszéki épületeket, melyekben a polgárság tulajdonjegyzekeit őrizték, utasítás szerint felgyújtották.

Csak hosszas kísérletezés után tudtam Bauer dr.-ral 11 óra 45 perckor telefonon beszélni. Megkértem, hogy nyomban szállassa meg a középületeket és kiálltassa ki a munkásdiktatúrát. Bauer röviden azt válaszolta, hogy 20 perc múlva végleges választ fog adni. Ezen idő alatt Seitz polgármester tárgyalásokat folytatott a rendőrigazgatósággal és hozzájárult ahhoz, hogy a reakciós rendőrség fegyverhasználat árán is elfojtsa a munkásforradalmat. A lefegyverzett rendőrség erre üldözőbe vette a munkásokat. Eddig 56 proletárt lelőttek és 81-et súlyosan megsebesítettek. Denikin nem viselkedett gyalázatosabban Oroszországban, mint a rendőrség most Bécsben. Délután felkeresett Bauer dr. és könyörögve kért, in-formáljam az orosz kommunista pártot akként, hogy én is helytelennek tartottam a munkásdiktatúra ezidőszaki kikiáltását Ausztriában. Anélkül, hogy végighallgattam volna megkértem, hogy ne zavarjon tovább, mivel nem akarok többé együttműködni a munkásság árulóival. Így árulták el az osztrák proletáriátust a szociáldemokrata vezérek. Ép most hallom, hogy a szociáldemokrata pártvezetéség proklamálni akarja az ál-

talános sztrájkot. Ez a kísérlet arra szolgál, hogy az árulók ismét megszerezzék a hatalmat a tömegek felett. Kurinck jelentik, hogy a munkáskerületekben a tömegek ismét gyülekeznek. További jelentések hasonló uton.

Követség, Wien.

Ebből az elfogott és desiffrozott táviratból kitűnik, hogy az osztrák szociáldemokrata vezérek a forradalom első fázisában együtt dolgoztak a kommunistákkal és később, amikor a polgári kormány áldozatok árán rendet teremtett, hagyták cserben a megfélemlített és kihasználott tömegeket, s azok ellen fordultak, csak hogy a hatalmat továbbra is a maguk számára kaparítsák meg. A nagyhorderejű leleplezés oriási feltűnést keltett az osztrák fővárosban, s a politikai körök véleménye szerint a nyilvánosságra jutott kompromittáló táviratnak súlyos következményei lesznek az osztrák munkásvezérekre nézve.

Fedák Sári újra férjhez megy?

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Fedák Sári személye az utóbbi időben igen gyakran szerepel a nagy nyilvánosság előtt és a művészi vonatkozásokon túl, főleg magánügyeit szellőztetik és ezzel kapcsolatban az ismert primadonna igen élénk támadások központjában állt heteken át. Ezek a támadások nemrég elcsendesedtek, újabban azonban Budapest művészkörében és minden társaságában olyan hírek terjedtek el, hogy Fedák Sári, aki körülbelül másfél évvel ezelőtt vált el volt férjétől, Molnár Ferentől, újból férjhez megy. Allitól egy nagyon fess, harmincéves dunántúli földbirtokos, nyolcezer hold ura, kérte meg Fedák kezét és a nagy Zsazsa elhatározta, hogy hozzá megy. Hogy mi igaz ebből a szállongó hírből, azt természetesen nem lehet megállapítani, de annyi tény, hogy a készülő házasság hírére széles körökben kolportálják Budapesten, lehetséges azonban, hogy nem egyéb reklámtükrökkel, amellyel az élete delén is túlevő primadonna örökifjúságát akarja dokumentálni.

Apolloban kettős műsor.

Ma	osütörtökön
Excentrikus hercegnő, Vagy Éva titka 7 felvonásban.	A felelete szerzetes. Drama 6 felvonásban.
Az előad. 5, 7, 9/10	Mérsékelt helyárak!

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 1/2 és este 10 órakor

Florenci hegedős

Paouiner híres regénye nyomán, természeti szépségekben bővelkedő mai modern életkép. Főszerepben: Conrad Veldt, Ellsabet Bergner és Grete Moosheim.

Jön! Artatlan Zsuzsi Jön!

Szép idő esetén az esti előadások a kerthelyiségben.

Vevők vannak

az aradi Bohus-palotára.

Négyen versenyeznek Arad egyik legszebb épületéért.

(Arad, augusztus 24.) Az Aradi Ipar- és Népbank — mint ismeretes — értékesíti a nagyértékű Bohus-palotát is. A palota megvásárlása ugylátszik könnyen fog menni, amennyiben már eddig is több reflektáns jelentkezett. A palota, amely Arad egyik legszebb épülete, a kikülbíró szakértők becslése szerint 30 millió leinél is többet ér és az első aggodalom, hogy a jelenlegi viszonyok között, aligha akad rá vevő, nem vált be. Eddig négy komoly pályázó akadt, aki a bank épületét meg akarja vásárolni. A jelentkező vevők között két aradi pénzintézet szerepel, azonkívül egy Bucuresti-i pénzintézet és az ország egyik legnagyobb biztosító intézete. A Bucuresti-i pénzintézet megbízásából az egyik timisoarai (temesvári) bank vezérigazgatója a napokban Aradra érkezik, hogy személyesen megkezdje a tárgyalásokat a Bohus-palota megvétele ügyében. Ugyancsak megindulnak a tárgyalások a többi reflektánsokkal is. Az erős versengés most már bizonyosan lehetővé teszi, hogy az eladásnál eléjék a 30 millió lejt, ami ugyan nem tekinthető magas vételárnak, amennyiben a palota valódi értéke majdnem a kétszeresét teszi ki ennek az összegnek. Azonkívül számításba kell venni azt a körülményt is, hogy a lakások felszabadulása esetén a palota legalább 12—14 százalékos jövedelmet fog tulajdonosának hajtani. Az érdekeltek körében mindenesetre erős megnyugvást kelt az a tény, hogy remény van a palota megfelelő áron való értékesítésére, miután ez biztosíték a hitelezők teljes kiegyenlítésére is.

SPORT

O Befejeződött a KAC nemzetközi teniszversenye. Tegnap este befejezést nyert Clujon (Kolozsváron) a KAC nagy nemzetközi teniszversenye, amelynek az aradi versenyzőkkel vonatkozásban álló végső eredményei a következők: Férfi egyes Kolozsvár város bajnokságáért. Tavalyi védő: Balás Iván (Jugoszlávia). 1. Kehrling Béla (MAC). 2. dr. Lupp György (Hellas). 3. Dörner L. és R. Román. Férfi páros Kolozsvár város bajnokságáért. Tavalyi védő: Dr. Marossy és Balás. 1. dr. Lupp, Dörner (Hellas). 2. Kehrling, Oláh (MAC). 3. Straub-fivérek (KAC) és Marossy, Román. Vegyes páros Kolozsvár város bajnokságáért. Tavalyi védő: Schlosserné—R. Román. 1. Kehrling, Oláhné (MAC). 2. Dörner, Fülöppné. 3. Kiss—Réthy (MSE) és gróf Telekyné, gróf Kendeffy (KAC). Női egyes Kolozsvár város bajnokságáért. Tavalyi védő: Schlosserné T. C. B. 1. Fülöppné (Hellas). 2. Oláhné (MAC). 3. Arató (NSE) és Rosiné (W). Ezenkívül Székely József (AKE) harmadik lett a férfi egyes II. osztályban.

Uránia

25-én.

esütörtök

Ha sikkes ruhát akar, nézze meg az élő divat revuet bemutatja

FIFI kisasszony.

Vidám 7 felvonásban.

Főszereplők:

CORINE GRIFFITH és NORMAN KERRY.

Ezenkívül:

Jon dáának udvarol

kacagató burleszk.

Előadások kezdete 5, 7 és 10 órakor.

27-én, METROPOLIS Szombattól szenzációs világlátás, mindkét rész egyszerre. Mérsékelt.

KÖZGAZDASÁG.

Vészharangot kongatnak Arad felett.

Cluji lap fantasztikus eikke az aradi közgazdasági élet válságáról. — Az aradi pénzügyek együttes nyilatkozatban cáfolnak.

A Keleti Újság csütörtöki számának „Kormánybiztost szeretne az aradi pénzpiac” című cikkére vonatkozólag az aradi pénzügyek vezetőitől a következő nyilatkozatot vettük:

— A Keleti Újság az aradi pénzpiac felől olyan közleményt látott jónak megjelentetni, amely a felületességnek, a tájékozatlanságnak és a kártékony naivitásnak megdöbbentő példánya. Az a tény, hogy ez a körülmény egy komoly napilap hasábjain jelent meg, teszi kötelességünké, hogy annak legkiáltóbb abszurdumait és az ahhoz fűzött csodálatos következtetéseket a kellő értékre leszállítsuk:

1. Nem igaz, hogy Aradon a fizetésképtelenségek és csődök nagyobb számban és szélesebb mértékben fordultak volna elő, mint akármelyik hasonló erdélyi, vagy okiráltság-beli városban. Számszerűen bebizonyíthatjuk, hogy a múlt évben és az idén Aradon előfordult fizetésképtelenségek sokkal kisebb összeget és veszteséget jelentenek, mint a szomszéd városok esetei ugyanazon időben. Az aradi pénzügyek érdekeltsege és vesztesége is ezen esetekben sokkal kisebb volt, mint a más városok bankjaié az illető piacok eseteinél. Aki Aradon ezek miatt „földrengésszerűen morajlást” érez, annak nincsenek ép érzelmei.

2. Az Aradi Ipar- és Népbank esete szintén nem ad alapot arra, hogy a Keleti Újság „Arad közgazdaságának demoralizált helyzetéről” beszéljen és a vészharangot e város feje felett megkondítsa. A válságba jutott pénzügyek szanálása érdekében az összes arra hivatott tényezők összefogtak és komoly,

cél tudatos munkát végeznek annak érdekében, hogy az intézet ügyének lebonyolítása simán menjen és az intézet érdekeltjei minél kevesebb veszteséget szenvedjenek. A legnagyobb akadálya ennek a Keleti Újság cikke lehetne, ha azt csak századrészen komolyan vennék és ha azzal sikerülne a bank érdekeltjei között pánikot kelteni.

3. Végül még egyet: bankválságok voltak a közeli és a távoli multban, nemcsak itt, hanem más vidéki városokban is; sőt azt merénénk mondani, hogy a többi esetek nagy része súlyosabb volt az Aradi Ipar- és Népbank krízisének. De sehol sem tartotta egyetlen komoly sajtóorgánus az ötletet felvetendőnek, hogy egy pénzpiac fölé kormánybiztost rendeljenek, csak a Keleti Újság. Komoly újságírók, még azok is, akik nem is ismerik közvetlen-közvetlenül az aradi pénzpiacot, leszállíthatják annak kaotikus tartalmát igaz értékre. Még inkább tisztában lehetnek afelől a közgazdasági élet emberei, akik előtt köztudomásu, hogy Arad egyike Románia legszilárdabb piacainak, amely a fejlődés tempójának árán is megőrizte konzervatív szellemét és tartózkodott a szélsőségektől; akik tudják, hogy a külföldi piacokon ép Arad a legkedvezőbb megítélésben részesül. A Keleti Újságtól tehát elvárható, hogy ezt a zurnalisztikai baklövést mihamarabb helyre fogja ütni és rektifikálja a fenti közlemény következtetéseit, amelyekkel Arad gazdasági életét, meg nem érdemelten és minden alap nélkül, a szegénypadra akarta vonni.

Zürichben 3.20 a lej.

Helyi valutaárak. (Augusztus hó 24.)

Kifizetés: Berlin 38.85, Amsterdam 65.50, Newyork 162.75, London 793, Páris 6.40, Milano 8.92, Prága 4.84, Budapest 28.55, Zágráb 2.87, Bécs 22.9750, Zürich 31.45. **Áru:** márka 38.50, dollár 161, font 785, francia frank 6.50, lira 9, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, schilling 23, svájci frank 31.20. — **Pérez:** márka 38, dollár 159, font 775, francia frank 6.20, lira 8.50, cseh korona 4.70, pengő 28.20, dinár 2.70, schilling 22.80, svájci frank 30.80. **Irányszat: lanyha.**

Zürichi tőzsdenyitás. (Augusztus hó 24.)

Berlin 123.45, Amsterdam 207.85, Newyork 518.6250, London 2521.50, Páris 20.3325, Milano 28.26, Prága 15.39, Budapest 90.75, Belgrad 9.1350, **Bucuresti** 3.18.50, Varsó 58, Bécs 73.0750.

Zürichi tőzsdezárlat. (Augusztus hó 24.)

Berlin 123.4250, Amsterdam 207.85, Newyork 518.7180, London 2521.6250, Páris 20.3350, Milano 28.2875, Prága 15.37, Budapest 90.75, Belgrad 9.13. **Bucuresti** 3.20, Varsó 58, Bécs 73.05.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Augusztus hó 24.)

Devizák: Páris 6.37, Berlin 38.70, London 788, Newyork 162, Milano 8.84, Zürich 31.25, Bécs 22.90, Prága 4.81. — **Valuták:** Napoleón 660, márka 38.50, leva 1.25, török lira 84, font 790, francia frank 6.48, svájci frank 31.50, lira 9, drachma 2.10, dinár 2.93, dollár 160.50, lengyel zloty 18, schilling 23.20, pengő 28.50, cseh korona 4.85.

— **A berlini román konzulátus hivatalos lapja.**

A kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a berlini román királyi konzulátus kiadásában havonként „Rumänische Wirtschaftsnachrichten” címen német nyelvű konzuli jelentés jelenik meg. A konzulátus „Kereslet—Kínálat” rovatot akar nyitni eme jelentésben azon román cégek részére, amelyek exportálni akarnak Németországba vagy importálni Németországból, valamint azon cégek részére, amelyek kereskedelmi kapcsolatot keresnek Németországgal, ezért felhívja az érdekelt kereskedőket, hogy kéréseikkel közvetlenül a címhez forduljanak: Consulatul General Regal al Romaniei, Berlin Nr. 726, Dorotheenstrasse.

— **A vámtarifa revíziója.** Bucurestiből je-

lentik: A legfőbb vámbizottság, amely július óta szabadságon van, szeptember 5-én, hétfőn kezd meg újra a működését és folytatni fogja a behozatali vámtarifa revíziós munkálatait. Bratianu Vintila pénzügyminiszter utasításai szerint a bizottság naponta fog ülésezni, hogy a vámtarifa revíziójával legkésőbb október első napjaira elkészüljön. Az átdolgozott tarifa egyike lesz az első javaslatoknak, amelyek az őszi ülészakban parlament elé kerülnek.

— **Élet a fapiacón.** Bécsből jelentik: Az

osztrák fakereskedők lapja, a „Holzmarkt”, a következőket írja a romániai fapiac helyzetéről: A romániai fapiacón, ugyilátszik, ismét megindult az aktivitás. A fűrészáru vasúti fuvardíjának leszállítása megint versenyképessé tette a többi államok árujával szemben a román épületfát. Belföldön erős az üzlet a puha-fában, de a keményfa exportja most is tilalom alatt van. A tüzfapiac helyzete, minthogy ennek szállítási tarifája a régi maradt, a magyarországi kereslettől függ, amely egyébként erősödni látszik. Erősen fellendült az Egyiptomba irányuló kivitel, viszont az olaszországi üzlet nem kielégítő, különösen az olasz szerződések körül szerzett rossz tapasztalatok miatt.

Rádió-műsor.

Csütörtök, augusztus 25. Wien—Grác. 16.15. Szórákzóztató zene. 21.05. Hangverseny. — Berlin. 22. Harangjáték. 22.50. Házkivintett hangverseny. — Breslau. 20.15. Bécsi hangverseny. 22.30. Táncczene. — Brünn. 20. Vigjáték. 20.45. Vig szavallatok. 21. Tamburicahangverseny. — Frankfurt. 20.15. Max Reger-dalok. 21.15. Cselkőhangverseny, utána táncczene. — Leipzig. 20.15. Diák-szerelme, vig énekesjáték. 21.15. Lorring-est. — Milano. 20.45. Zenekari hangverseny. 23. Jazz-band. — Pozsony. 19.30. Cigánybáró, operette. — Prága. 20.10. Edit Bach énekhangverseny zenekari kísérettel. 21.15. Vigjáték. 22.20. Hangverseny. — Stuttgart. 20.15. Szórákzóztató hangverseny, utána vigjáték. — Budapest. 9.30. 12. 15. Hírek, közgazdaság. 17.30. Chikó Jolán magyar nótákat énekel Kurina Simi cigányzenekarának kísérettel. 19.30. Szolvecska Mihály-est. 21. A margitszigeti Szimfonikus zenekar hangverseny. 22.30. Gramofon előadás.

Leégett a craiovai színház

Egy felrobbant gyorsforraló okozta a borzalmas pusztulást. — A ragyogó színházépületből csak a kopár falak maradtak meg.

(Az Aradi Közlöny craiovai tudósítójának távirata.) Tegnap délután tűz keletkezett a Nemzeti Színház hatalmas épületében és a modern színházépület néhány óra alatt a tűz martaléka lett. A tűz a szolga szobájában keletkezett. A szolga ételt melegített egy Primus gyorsforralón, amely közben felrobbant és a széfolyt benzin meggyulladva, lángba borította a szoba berendezését. A lángok olyan gyorsan terjedtek át a színház többi termére, hogy oltásra alig lehetett gondolni és a színház fűdíg leégett. Az összes díszletek, ruhák elpusztultak és alig néhány butordarabot tudtak csak megmenteni a tűzoltók, akik emberfeletti munkával igyekeztek a lángok terjedelmét megakadályozni. A hat óráig tartó tűz rettenetes pusztítást vitt véghez. A hatalmas épületből csak a puszta falak maradtak meg, de azok is bedőléssel fenyegetnek. A veszedelem most sem mult el teljesen, mert az izzó zsarátnokok alól újabb lángok törnek ki. A tűzoltóság és a katonaság állandóan őrtzi a színház melletti épületeket és folyton locsolja a zsarátnokokat. A város egész központját fenyegeti a tűzvesz. A hatóságok Turnu-Severinből és Siatináról kértek segítséget. A kár sok millióra rug.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF,

Cenzura: Prefectura Judeului.

NYILTÉR.

E rovat alatt előzettekért nem vállalunk felelősséget.

Özv. Kádas Antálné szül. Ludig Aranka, özv. dr. Szilvássy Lászlóné szül. Ludig Ilma mélyen megsomorodott szívvel tudatják, a felejtéhetetlen sokat szenvedett jó édesanyjuknak

Özv. dr. Ludig Lajosné

szül. LATINAK FRIDERIKA

folyó évi augusztus hó 24-én, életének 82-ik évében történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogultnak földi maradványai folyó hó augusztus 25-én, délután 6 órakor fognak a felső temető halottas csarnokából az evangélikus egyház szertartással szerint a helybeli felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Pihenése csöndes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1927. augusztus hó 24.

Kádas Aranka, dr. Kádas Károly, Kádas Zoltán, Kádas Odón, Kádas Tibor, Kádas Antal, Kádas Pálma, Andriška Lászlóné szül. Szilvássy Ilma, Szilvássy Pirooska, unokái. Kádas Gyula, Kádas Zolika, Kádas Márta, dedunokái, Dr. Kádas Károlyné szül. Szabados Ilona, Kádas Zoltánné szül. Katona Aranka, Andriška László, menyei és vejei.

„PIETATEA” Iulia Bogha Intreprindere de Inmormantari Arad, Strada Eminescu No. 30. — Telefon 885.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett feleségem és gyermekünk

Oana Péterné

temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, részvétük kifejezésével mély bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk köszönetet.

Leghálásabb köszönetünket fejezzük ki még a „Kegelet” temetkezési vállalatnak a velünk szemben tanúsított humanus magatartásáért. 4447

A gyászoló család.

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban

VARGA & ROSENFELDvillamossági vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett.
Csillár raktár! Telefon 808.**APRÓ HIRDETÉSEK.**

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5. Lej. vastagabb betűvel 8. illetve 10. Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szócikkre 40. vasárnap 50. Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

ALKALMAZÁS.

KERESKEDŐSÉGÉDET keresek szeptember 1-éi belépésre, ki fűszer- és vaszkamában jártas, románul, magyarul beszél. Mann Vilmos, Chisineu, Jud. Arad. 4423

FIATAL, szerény igényű textilkereskedő széked alkalmazást keres. Címeket az Aradi Közlöny kiadóiba kér. 250

INTELLIGENS nő házvezetőnői állást keres, vidékre is. Welsz Erzsébet, Pankota főtéri üzlet. 4449

BOLGÁRKERTÉSZEZETHEZ feles kerteszt keresek 6 hold prima minőségű föld műveléséhez, gyümölcs és virágkeresztés előnyben. Ugyanott 34 család méh. 46 családra kaptárral eladó. Gergár, Buteni Jud. Arad. 4448

HÁZVEZETŐNŐI állást vállalnék, közepeskorú nyugdíjas öz. vagyok, inkább plébániára öhajtanék. — Postrestant „Exestenc” Aradul-nou kér. 4440

KISZOLGÁLÓ leány teljes ellátással felvétetik azonnalra. Cím Feld, Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér.) 4451

BIZTOSÍTÁSI irodába kisasszony felvétetik. Ajánlatokat „Állandó” jellegre Rudolf Messehoz. 10432

IDŐSEBB urileány, aki háztartás minden ágában jártas házikisasszonyi állást keres szeptember 1-re vidéki uricsaládnál esetleg pusztai háztartásban, aki fehérnemű javítást, varrást vállalja. Cím Arad, Str. Take Jonescu 4. 15297

FIATAL péksegéd, ki minden munkát végez, üzletben is, alkalmazást nyer. Címeket az Aradi Közlöny kiadóiba kérek. 4452

JÓLFOZÓ bejáró szakácsnő felvétetik. Bohus-palota, III. kapu, III. 14. 4456

VÉTEL ÉS ELADÁS.

PRIMA, 80 lóerős W. D. motoreke eladó. Adelmann Ferenc, Sfântana. 4433

POTELOK, Biedermayer szalon, antik szekrények, varróasztalok, mángorló, ebédlőszőnyegek, lenvászon női ingek, fűgönyők, storeok, férfi ruhák, írósztalok, festmények, gyermekkoszik, asztalok, székek, előszobafal, virágállvány, szalonok, háló, ebédlők, uri szoba, szekrények, díszágyak, díványok stb. eladó. Salgóné Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. e., jobb 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgr-os csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

TÉGLA!

Ajánljunk I. osztályú nagy- és kis méretű falazótéglát és cserépet gyártelepünkön vaggonba rakva, helyben kiváncsra helyszíntre szállítva, a legolcsóbb nappaliban. BRAUN GUSZTÁV léglagyára Telefon 171. és 186.

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

SERTESKANOK, legelsőrendű fajmangolica Mezőhegyesről importált, többszörösen kitüntetett, köztenyésztésre ajánl Hámory gazdaság Str. Eminescu 5. szám. 4349

CSERÉP 253 sz. duplafalcos, vörös, legjobb minőségű, legjutányosabb árban és kedvező feltételek mellett

Pollak Sándor götztéglagyárban Aradon, textilgyár mellett. 1028

OKTATÁS.

Tanárnő szeptemberben megkezdéi külföldön vizsgázó elemi és középső iskolai tanítást. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4808

LAKÁS.

EGYSZOBÁS konvhas, mellékhelyiségekkel álló lakást keresek a Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér) közelében. Címeket kérem az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 4455

ÜZLETEK.

CURTICI állomáson szálloda és vendéglőnek készült épületek kiadók. Jó üzlet, pénzzel rendelkező és románul jó beszélő szakember részére. Bővebb Hámory gazdaságnál, Arad, Strada Eminescu 5. 2304

BORBÉLYÜZLET repatriálás miatt eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 4459

KERESEK megbízható, tisztességes embert, kinek burgonyarakartát átadnék. Százszáz pincehelyiséggel kell rendelkeznie. Ajánlatokat Horváth szálloda, Calea Vlaicu „Burgonya” jelige alatt kérek. 4443

INGATLAN.

ELADÓ ház Str. Gelu (Álmos-u.) 46. sz. Érdeklődni ugyanott. 4442

Csak hetvenkét lejbe kerül,

az ára gyorsan megtérül, ha egy ilyen kockába hirdetés házat, szőlőt, szántóföldet.

FLIT
Elpusztít legyeket, szunyogokat, poloskákat, molyokat, svábbogarakat, hangyakat és tojásaikat.

3186

Sárga tubus, fekete sávós áthuzattal.

Balogh Dávid agyagáru- és kályhagyára Arad.

Saját készítésű cserépkályhák, kandallók és takaréktűzhelyek, állandóan raktáron minden kivitelben. Javítások és átalakítási munkák jutányos áron szakmunkásokkal végeztetnek. — Műhely, telep- és mintaraktár: Arad, Str. Cuza Voda (Tököly-Imre-u.) No. 50. 3617

Mész, cement,

faszén, csomagolt faszén, kátrány-papír, aprított tüzifa
leszállított áron
Kneffel Károly és fia cégnél.

Üzlethelyiség

két nagyobb kirakattal Neuman-palotában
kiadó. 10432
Bővebbet Neuman Testvérek Irodájában

Magánház

város központjában,
modern 4 szobás elfoglalható lakással parkírozott udvarral eladó. — Cím az Aradi Közlöny kiadóiban 4401

Régi, előkelő leánynevelő és tanintézet

az összes iskolatípusokkal és Villapensionátus svájci minta szerint Bécs villanegyedében.
B. FREYLERS Nchfg. WIEN.
I. Kolowratring 9. és XIII. Wenz Gasse 19.
Tel.: 96—2—50. Tel.: 85—6—21.
Kérjen képes prospektust és referenciákat

HIRDETMÉNY.

Az Aradon, Str. Necin Bogdan 2—4. sz. alatt lévő, valamint a Str. Gr. Alexandru 41. sz. alatt lévő házak a f. hó 30-án délután 3 órakor megtartandó birói árverésen az aradi járásbíróság 44. sz. szobájában a legtöbbet ígérőnek el fogják adatni.

A Str. Necin Bogdan 2—4. sz. (v. Fácán-uca) ház kikiáltási ára: Lei 240.000.

A Str. Gr. Alexandru 41. sz. (v. Bercsényi Miklós-u.) ház kikiáltási ára: Lei 96.000.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 %-a, melyet a vevő köteles nyomban a vételár 10 %-ra kiegészíteni.

Aradon, 1927. augusztus 24.

Dr. Schütz Henrik, ügyvéd. 4454

STEINER leányinternátus

felvesz még egy pár leánykát. Céltudatos nevelés, családias otthon, szakszerű oktatás, kitűnő ellátás. Magántanulókat bel- és külföldi vizsgákra teljes anyagi garancia mellett készít elő. Prospektust küld: **STEINER Internatul p. fete evrei, Arad, Strada Popa J. Russu 3.**

ŐRIZKEDJÜNK

az ártalmas arckenőcsök használatától, mert ezek rettenetes rombolást visznek véghez az arcon. A világ legszebb és legelőkelőbb főúri hölgyei a **Földes Margit Crémet** használják, mert zsirtalan, ártalmatlan és rögtön szépít.

Elő marosi és duna HAL

4441 (harcsa, tok és ponty) kapható csütörtökön és pénteken: **Luttwák József cégnél Aradon.**

Új daráló malom

liszt finomságúra őröl mindennemű gabonát 30 lejért métermázsánként. Szives pártfogást kér:

Kormon Gyula Arad, Str. Márgegeti 71. (Kossuth-uca). 3852

képviselőt, esetleg lerakatát

Erdély legnagyobb városának egyikében lakó, jól bevezetett, nagy ismerettségű, rendelkezésig, nagyobb cégek vagy gyárak Erdélyre szóló

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

„PUCHER” cserépkályha és takaréktűzhely raktára Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 3.

Legjobb kivitelű bel- és külföldi cserépkályhák és takaréktűzhelyek. — Mindennemű kályhas munkálatok u. m. átrakások, javítások, falburkolatok elvállaltatnak. **Stein Mórné.** Szives pártfogást kér: